

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

13

CĂLĂTORIE LA BRAZI

Vânătoare de balene
UN TEZAU DE IMAGINI

Anul XIII nr. 13 (461) — 28 martie 1964

CARNETUL FLACĂRII

VACANȚA

de Aurel BARANGA

Imi dau seama că nu mă voi elibera niciodată de amintiri. Rostesc cuvîntul „vacanță” și, din copilăria mea ultragiată, îmi apar, ca niște fantome, suvenirurile. Trăiesc și astăzi, concret, gustul vacanței de iarnă de altădată, cu zăpezi și pingele sparte; a celei de primăvară, cînd ieșeam la aer după pojaruri istovitoare, cu pielea obrazului subțire, străvezie; sau a celei de vară, lungi în pragul și arșița orașului de fier și de piatră. Alergam de dimineața pînă seara tîrziu pe maidane și băteam cu desperare o minge de cîrpă. Din cînd în cînd, cite unul din noi cădea și-și zdrelea genunchii într-o cutie goală, ruginită, de conserve. Căutam în lăzile cu gunoaie, scoteam din dejecții o cîrpă și ne legam rănile. Mă întreb și astăzi, nedumerit, cum de nu ne-a răpus tetanosul și alte septicemii. Imi dau seama înșă că greșesc. Fiindcă, acum mi-aduc aminte, toamna catalogul era mai sărac cu cite unul pierit în timpul vacanței. A vacanțelor de odinioară, de o înfinită tristețe.

Au luat copiii vacanță, eveniment pregătit în prealabil cu o minuție, care dă culoarea vremii pe care o trăim. Căminele culturale, cîteva mii, și-au primenit din timp pereții, pentru înțînirea sărbătorească cu copiii care își vor petrece vacanța la țară. Pentru alte zeci de mii de elevi casele de pionieri, adevărate castele ale unor basme fermecătoare, și-au revăzut recuzita, aparatele cinematografice în poziție de drepti așteaptă comanda operatorilor, ca să proiecteze pe ecrane filme selectate, sute de conferențieri și-au pus ultima virgulă pe textele ce vor fi prezentate în zilele festive, autocarele ies din garaje pentru o drumeție veselă și neastîmpărată, ca privirile micilor călători să-și cunoască țara, terenurile de sport, utilate pentru campionii pitici sînt pline de zarva lor, sălile de gimnastică, piscinele își așteaptă oaspeții. Iar în ultima zi a vacanței, mai exact în ultima seară, carnavalul copiilor, printre serpentine, coifuri, confeti și cascadele de ris exploziv, sub lumina policandrelor aprinse. Fetițele își pregătesc rochițele de voal pentru primul lor pas de dans, un băiețel se gîndește să apară la carnaval în costumul lui D'Artagnan sau Harap-Alb, într-un cortegiu în care atîția Feți-Frumoși își dispută înțîietatea și premiul pentru care bat de pe acum, emoționate, atîtea inimi. Va fi o seară a visului, pe care nimeni n-o va uita niciodată.

Acum treizeci și acum patruzeci de ani, o droaie de copii neșesălați băteau pe un maidan din vecinătatea sordidă a unor tăbăcării o minge de cîrpă.

Doamne-Dumnezeule, dacă ai fi în ceruri, m-ai face și pe mine copil — măcar pentru o vacanță. Dar nu ești!

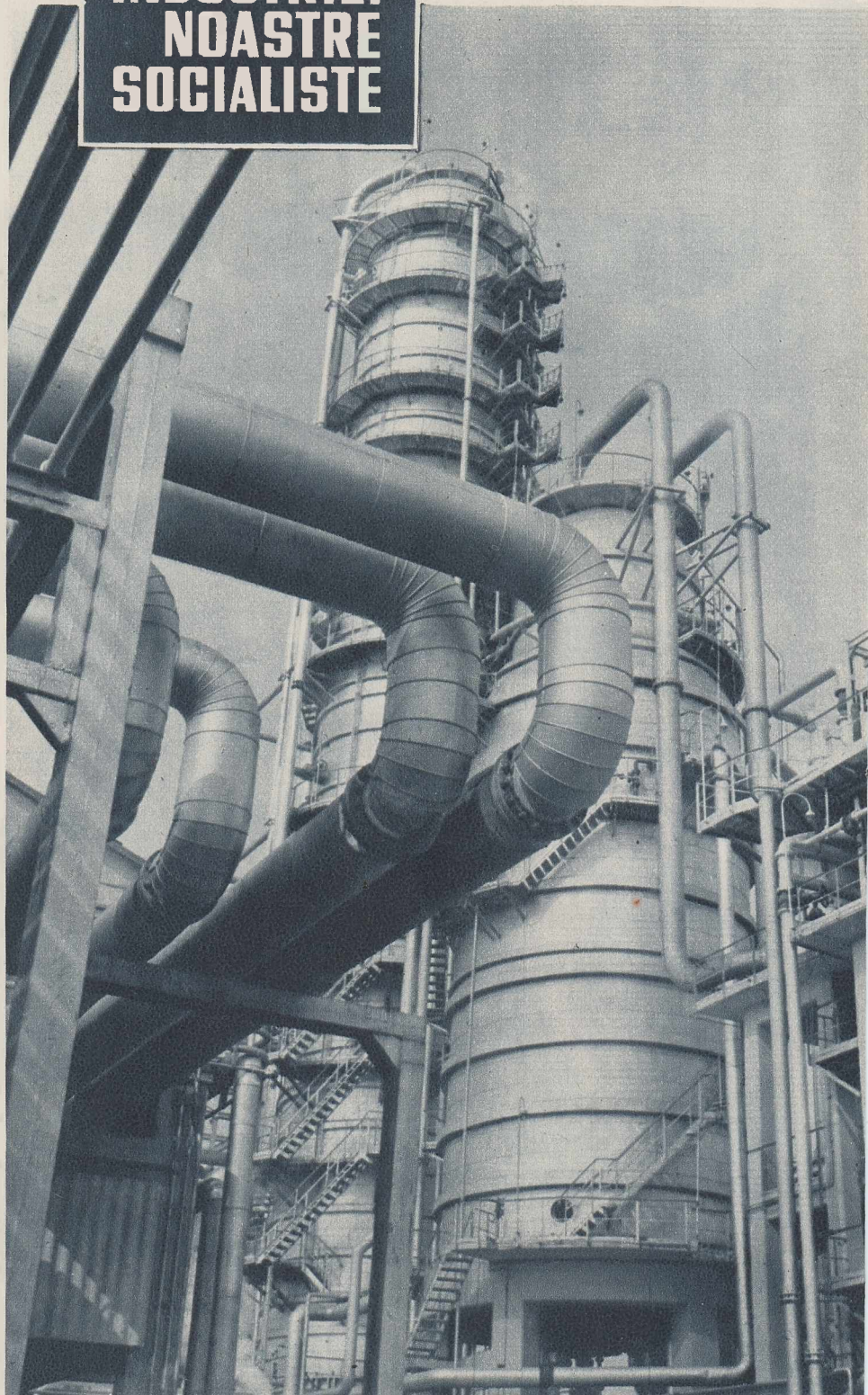
COPERTA NOASTRĂ

Creatoarea de păpuși
LIANA PANEK de la
Teatrul de stat de pă-
puși din Cluj.

Fotografie de
A. Mihailopol

călătorie la B R A

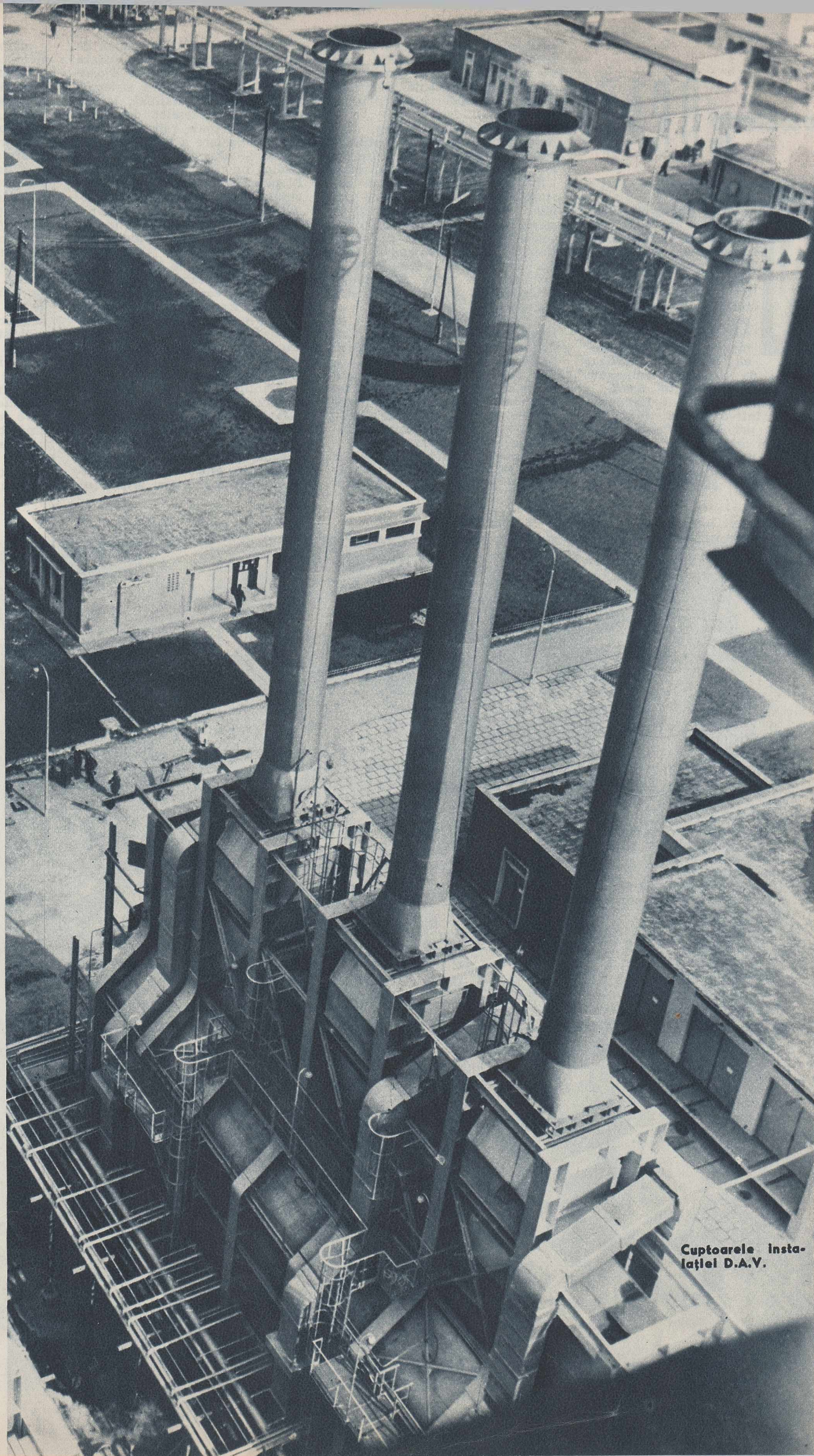
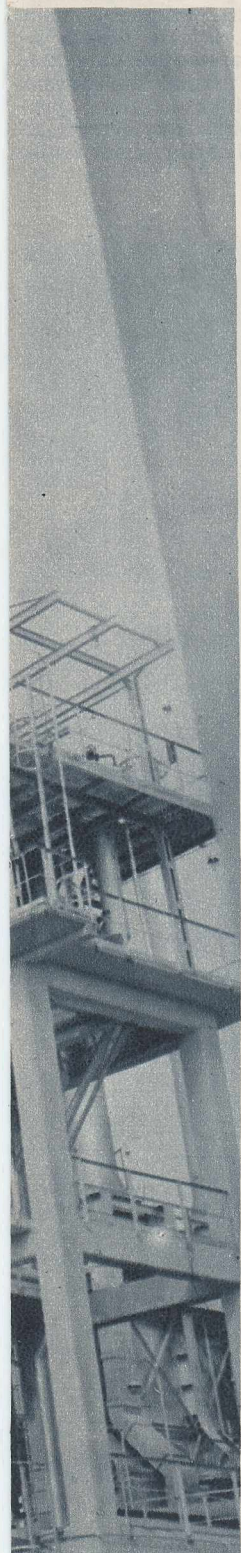
PRIN CETĂȚILE INDUSTRIEI NOASTRE SOCIALISTE

Aparatul fotografic nu poate cuprinde nici măcar o singură instalație în toată complexitatea ei. Iată de ce nu vă putem prezenta decît o vedere parțială a D. A. V.-ului.

71

Cuptoarele instalației D.A.V.

călătorie la BRAZI

Noaptea, din avion, Brazilii par o mare în care cerul și-a răsturnat îndepărtatele stele. Din goana trenului, privirile călătorului sînt atrase de puzderia de lumini răsărită în inima cîmpiei. Feeria aceasta îndeamnă irezistibil la metaforă. Poate de aceea poeții au adăugat șirului de constelații cunoscute încă una: constelația Brazilii.

Pășeam spre porțile Rafinării Brazilii într-una din diminețile acestei primăveri. Ceața deasă învăluia uriașul care undeva pe aproape își vestea prezența numai prin trepidația motoarelor, prin vijâitul aburilor gonind în

conduțe și prin mirosul persistent de țitei. Și, deodată, ceața s-a risipit și în fața noastră s-a deschis impresionanta panoramă a celei mai moderne rafinării din țară.

În dreapta și în stînga, de-a lungul aleilor asfaltate, defilează țevi, kilometri de țevi, care fac bucle grațioase sau se întretaie halucinant ca într-o pînză abstractă. Imensele rezervoare par fără număr. Și pretutindeni, sfere metalice, pompe, cuptoare, coloane înalte de zeci de metri. Împins prin păienjenisul conductelor, țiteiul trece de la o instalație la alta, sporindu-și valoarea cu fiecare kilometru parcurs...

Industria petrolieră are și ea istoria ei. Au trecut abia o sută de ani de cînd s-au descoperit procesele primare de distilare. Era ziua de naștere a petrolului lampant... Mai tîrziu chimiștii au pătruns în sfera intimă a moleculelor și prin cracare le-au „rupt” și au transformat hidrocarburile grele, prin presiuni și temperaturi relativ ridicate, în hidrocarburi ușoare. Era ziua de naștere a benzinei... Apoi dez-

voltarea aviației și tendința de a construi motoare cu viteze mari și randamente superioare au dus la descoperirea sistemului de cracare catalitică, la introducerea proceselor de alchilare, izomerizare, reformare. Era ziua de naștere a benzinelor superioare... Dar transformarea țiteiului nu atinsese încă limita. El putea și trebuia să dăruiască omului materii prime pentru industria chimică și prețioasele hidrocarburi aromatice: benzenul, toluenul, xilenul, etilbenzenul etc.

Aici, la Brazilii, în limitele precise ale temperaturilor și presiunilor, ale reacțiilor chimice, țiteiul se transformă în benzine, petrol, motorine, păcură, gaze lichiefiate, în materii prime pentru petrochimie — pentru industria maselor plastice, a cauciucului, a medicamentelor, a coloranților, a firelor și fibrelor sintetice și altele.

Iată procesul de reformare catalitică cu cele două linii tehnologice ale sale. Una produce benzină cu cifră octanică ridicată, alta este destinată fabricării hidrocarburilor aromatice.

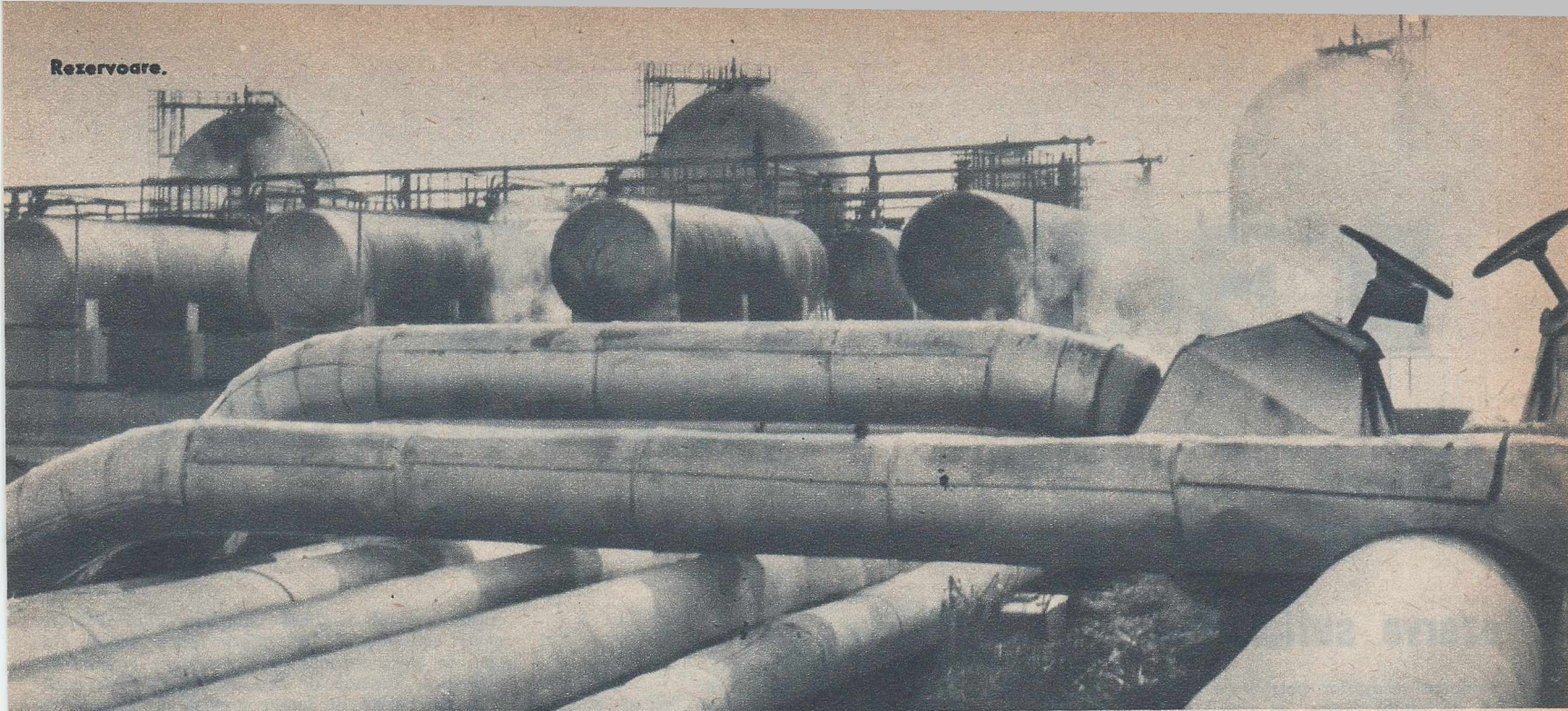
Inginerul Titus Alexandrescu, șeful secției de reformare și hidrofilarie catalitică, a venit la Brazilii în 1959, imediat după terminarea studiilor la Institutul de petrol și gaze. În 1961 a fost selecționat pentru lucrările de montare și probe la instalația de reformare catalitică.

— Repartizarea mea la acest complex — își amintește inginerul Alexandrescu — unde sînt instalații din cele mai moderne și al cărui proces tehnologic nou oferă un larg cîmp de activitate, mi-a impus eforturi pentru a-mi îmbogăți cunoștințele teoretice. Faptul că am fost aici de la faza de instalare și apoi în calitate de șef de schimb, am participat la operațiile de pornire și probă, a constituit pentru mine o bună școală.

Tînărul și experimentatul inginer ne vorbește cu pasiune despre drumul pe care-l parcurge benzina pentru atingerea unor cifre octanice ridicate, despre hidrocarburile aromatice care înainte rezultau numai din cocerii, despre valorificarea unor produse care pînă nu demult se irroseau. Realizările colectivului

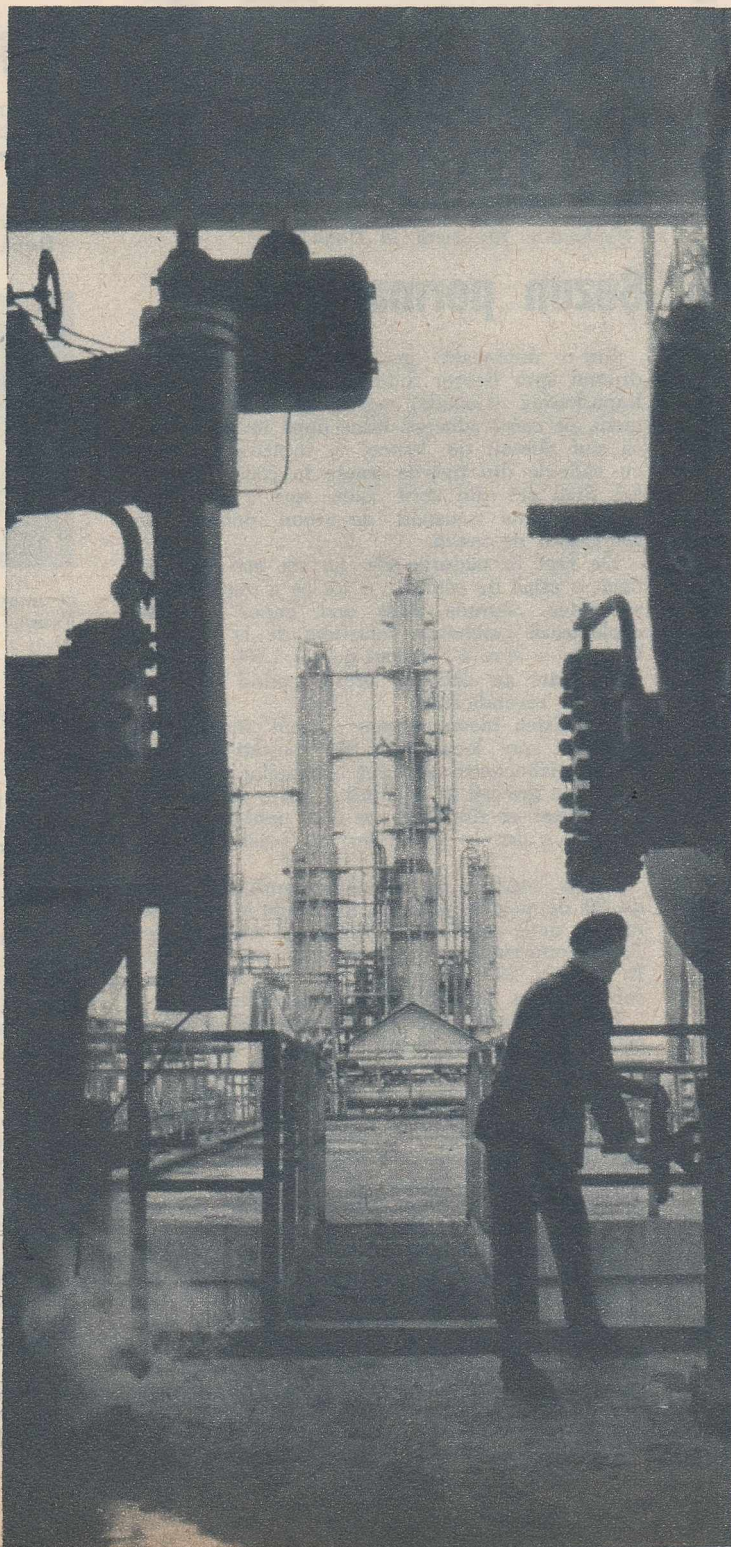
Rafinării Brazi sînt multiple. Gaze care ardeau la facîă acum servesc ca combustibil pentru încălzirea produselor. Procesul tehnologic de regenerare a catalizatorului la cele două instalații din cadrul complexului de reformare catalitică a fost redus la fiecare cu cîte două zile pe an. Aceasta reprezintă un plus de circa 2.500 tone de benzină reformată și 1.500 tone de concentrat aromatic. Pierderile de produse pe conducte și în sectorul expediției au fost eliminate simțitor datorită măsurilor care s-au luat. O problemă în curs de rezolvare este realizarea unui sistem de efectuare a amestecului de benzină în conductă. Printre alte avantaje, acest sistem ar duce la reducerea pierderilor prin evaporare, ar economisi energie deoarece evită utilizarea rezervoarelor intermediare, ar asigura un amestec mai omogenizat.

Nu poți să nu fii surprins de numărul mic de oameni pe care-i întâlnești pe cele două platforme ale acestui impresionant complex cu o capacitate de un milion de tone anual. Din camerele de comandă operatorii urmăresc acele cadranelor și graiul becurilor colorate care indică clipă de clipă pulsația complicatului organism. Marea majoritate a celor ce lucrează în cadrul complexului — ca de altfel în întreaga rafinărie — sînt tineri, cu temeinică pregătire. Mulți dintre ei cunosc instalația încă din fazele de montare.

Instalația pe care petroliștii o numesc lapidar D.A.V. înmănunchează pe o platformă unică de 5.000 metri pătrați utilaje care efectuează operațiuni de desalinare electrică a țiteiului, distilare atmosferică a țiteiului, distilare atmosferică a țiteiului desalinat și distilare în vid a păcurii.

Instalația de distilare atmosferică și în vid (D.A.V.) poate prelucra trei milioane de tone anual. Ea a fost realizată la un înalt nivel tehnic, fiind proiectată

Maistrul Mihail Popescu de la sectorul de rafinare deschide linia de alimentare cu gaze. →

de către specialiștii Institutului de proiectări de instalații petroliere din Ploiești. Gradul avansat de automatizare a fost asigurat de lucrările efectuate de întreprinderea de specialitate din Ploiești (I.R.C.R.). Mai multe întreprinderi din țara noastră și-au unit efortul pentru a realiza echipamentul tehnologic al acestei moderne instalații. Printre acestea se numără Uzina de utilaj chimic și petrolier din Ploiești, Uzinele „Progresul” din Brăila, „Vulcan” din București, Uzina constructoare de mașini din Reșița etc.

Instalația impresionează prin proporțiile desalinatoarelor metalice, prin cuptoarele, pompele, schimbătoarele de căldură și răcitoarele ei, prin masiva coloană de distilare în vid și prin înălțimea coloanei de distilare atmosferică.

Datorită utilajului modern al noilor instalații proiectate de specialiștii romîni, prelucrarea țiteiului în această rafinărie va crește în anul 1964 de trei ori față de anul 1959, făcînd totodată ca valoarea produselor realizate dintr-o tonă de țitei să fie de 2,6 ori mai mare decît în anul 1959.

Dar să ne întoarcem la produsele finite ale acestor coloși metalici. Ce se va petrece cu ele mai departe? Benzenul, acest lichid incolor, primul din seria hidrocarburilor aromatice, va intra în componența reonului, a diversilor coloranți etc. Paraxilenul va da naștere terilenei, minunata fibră artificială care concurează cu succes lina. Ortoxilenul se va transforma în lacuri care dau strălucire și ape pure mobilierului. Etilbenzenul, prin metamorfoză industrială, va intra în componența materialelor plastice (polistiren). Dar cu aceasta înșiruirea nu a luat sfîrșit. Specialiștii afirmă, și noi nu avem nici un motiv să ne îndoim, că prin chimizarea țiteiului se pot obține peste 80.000 de produse. De la păcură pînă la medicamente, de la lubrifianți pînă la fibre textile. O gamă uimitoare de produse a căror naștere are loc aici, în aceste instalații.

CADRAN

international

Rezerve suficiente

Problema resurselor petrolifere ale lumii frământă de multă vreme pe specialiști. Iar multiplele întrebări pe care petrolul le-a căpătat în ultimul timp — de pildă ca materie primă de bază pentru industria petrochimică — au făcut ca această problemă să se pună cu și mai multă acuitate. Dar dacă în trecut păreri predominante erau cele ce afirmă că rezervele sînt limitate, în prezent specialiștii par a fi mai optimiști.

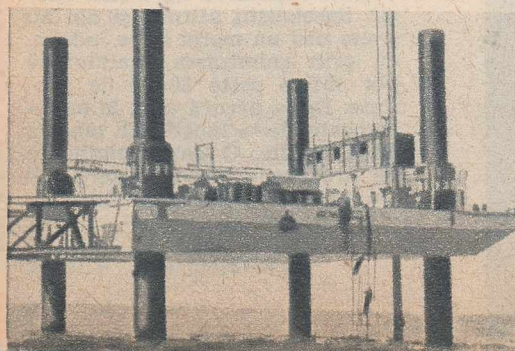
Astfel, într-un recent articol apărut în ziarul vest-german „Die Welt” pe marginea declarațiilor făcute de unul dintre directorii trustului petrolifer „Royal Dutch-Schell”, L. E. Jan Brouwer, se subliniază faptul că „lumea dispune de suficiente rezerve de petrol pentru a satisface cererea crescîndă în următoarele decenii; metodele de extracție foarte avansate fac posibilă scoaterea din zăcămintele subterane a unor cantități de petrol mult mai mari decît altădată”.

„...In pofida creșterii rapide a consumului de petrol în ultimele două decenii — a arătat Jan Brouwer — rezervele descoperite cresc an de an... Consumul anual mondial este de circa 1,3 miliarde tone. Calculele asupra rezervelor ce pot fi exploatate indică, în ultimă instanță, o cantitate între 650 și 2.250 miliarde tone”.

Întrebat fiind care este însemnătatea fiecărui continent în parte viitoarea aprovizionare cu petrol a lumii, Brouwer a răspuns că „actuala cotă-parte a Africii — 5 la sută din rezervele de petrol deja descoperite în lume — nu va mai suferi probabil schimbări esențiale. În ultimii 10 ani în Africa au fost descoperite importante zăcămintele noi, dar sfera regiunilor africane în care este rentabil să se continue explorarea este limitată, astfel încît este puțin probabil ca acest continent să-și mai îmbunătățească foarte mult poziția de furnizor de petrol în comparație cu Orientul Mijlociu, mai ales în următorii 20 de ani. În Golful Persic mai există însă regiuni foarte promițătoare, precum și ape în apropierea coastelor care așteaptă să fie explorate”.

În ce privește folosirea zăcămintelor de petrol și gaz metan din nord-vestul Europei, lucrurile se mai află într-un stadiu incipient. „Aceasta — scrie «Die Welt» — este valabil mai ales pentru Marea Nordului. Este adevărat că cercetările seismice au dat indicații foarte interesante; dar numai forările la adîncime vor putea dovedi dacă zona de zăcămintele de gaz metan descoperită lângă Groningen se prelungește și în Marea Nordului”.

Instalație petrolieră de foraj în Marea Nordului.

Exploatare forestieră în Canada.

Sezon permanent...

Într-o dimineață geroasă de februarie, pe drumul spre Reesor Siding, la 45 kilometri de Kapuskasing (Canada), un grup masiv de oameni, pe care-i ghicești lesne după îmbrăcăminte că sînt tăietori de lemne, se încălzesc trăgînd cu nădejde din țigările ținute în căușul palmei. Stau aci din zorii zilei, spre a împiedica trecerea unui transport de arbori doborîți de spărgătorii de grevă.

De fapt în pădurile din jur nu mai lucrează decît o mînă de oameni; e tot ce a putut aduna societatea „Spruce Falls and Paper” — care exploatează parchetele forestiere de la nord de Ontario — spre a-i înlocui pe cei 1.500 de muncitori care au declarat grevă cerînd să li se satisfacă revendicările.

În liniștea înconjurătoare oameni înarmați se furișează spre locul unde sînt postați greviștii. Cîrînd izbucnește răpăitul gloanțelor. Tăietorii de lemne greviști se văd prinși într-o ambuscadă. Doi dintre ei sînt uciiși pe loc, unul moare în timp ce e dus la spital, iar alți nouă sînt grav răniți.

Politia, sosită la fața locului, a arestat o bandă de 20 de ucigași plătiți, confiscîndu-le zece carabine, două puști de vînătoare și un revolver. Totuși criminalii au fost eliberați pe cauțiune. În schimb, 237 de greviști au fost întemnițați sub acuizarea de a fi provocat dezordini.

Ulterior, după cercetări îndelungate și nenumărate tergiversări, cazul a ajuns în fața justiției. În urma procesului, asasinii au obținut o decizie de neurmărire — 17 fiind achitați, iar 3 trebuind să plătească cîte 100 de dolari pentru... port ilegal de armă. Totodată însă, 138 de greviști care s-au aflat sub focul gloanțelor au fost condamnați să plătească cîte 200 de dolari fiecare, drept amendă pentru participare la o „adunare ilegală”.

Deciziile tribunalului au uimit opinia publică canadiană. Numeroase sindicate au protestat cu hotărîre, cerînd deschiderea unei anchete. Adresîndu-se procurorului general din Ontario, președintele Federației unificate a electricienilor din Toronto a calificat decizia drept „un simulacru de justiție, care încurajează forțele antimuncitorești să utilizeze metode de teroare împotriva celor ce muncesc”.

Comentînd felul în care s-a soldat tragicul

episod, ziarul sindical canadian „The Fisherman” consemna: „În Ontario dacă omori un elan în afara sezonului de vînătoare, trebuie să plătești o amendă de 500 de dolari. Dar dacă ucizi un tăietor de lemne grevist, nu trebuie să plătești decît 100 de dolari, iar sezonul este deschis permanent”.

Afișul roșu

Printr-o adunare solemnă în sala Conservatorului din Paris și printr-o ceremonie oficiată în cimitirul din Ivry, Franța a comemorat împlinirea a două decenii de la asasinarea celor douăzeci și doi de luptători intrați în istoria rezistenței sub numele de „detașamentul Manușian”.

După execuție nazistii au așizat în toată

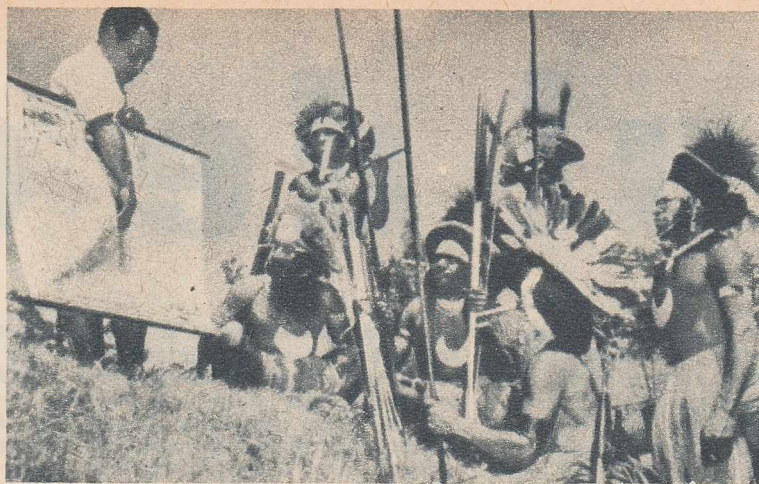
O imagine din anii rezistenței antihitleriste în Franța.

Franța, în zeci de mii de exemplare, fotografiile unora dintre ei, pentru a încerca să dovedească că împotriva ocupanților fasciști se ridicau mai cu seamă niște „venetici”, nu francezii. Dar poporul Franței a înțeles bine cuplul afiș pe fond roșu, din care priveau, încercuite cu negru, chipurile martirilor. El a înțeles, așa cum sublinia recent un articol din ziarul „Le Monde”, rolul considerabil jucat de emigranții antifasciști, alături de marea armată subterană a rezistenței franceze, în lupta pentru eliberarea Franței și le-a păstrat o neștearsă amintire și o vie recunoștință.

Din cei douăzeci și doi de eroi ai detașamentului Manușian, opt au fost polonezi, cinci italieni, unul spaniol, trei unguri, doi armeni — printre care poetul Misak Manușian, comandantul detașamentului — și trei francezi. „În proces — amintesc «Le Monde» — printre acuzați s-a aflat și o tînără romîncă condamnată, ca și ceilalți, la moarte, dar al cărei calvar a fost prelungit cu aproape trei luni. Transferată la Stuttgart și din nou torturată, ea a fost decapitată la 10 mai, în chiar ziua ei de naștere”. Aceste cuvînte emotionante evocă neuitata figură a Olgăi Bancic, ucisă de hitleriști în împrejurările amintite.

Detașamentul Manușian a fost, printre altele, autor a două atentate răsunătoare, care i-au provocat lui Hitler accese de furie vecine cu nebunia. Cel dintîi, săvîrșit la 28 iulie 1943, s-a soldat cu moartea generalului von Schaumburg, comandantul „Marelui Paris”; cel de-al doilea, făptuit în ziua de 29 septembrie a aceluiași an — cu moartea standartenführerului

Un grup de papuași asistă la o lecție de educație cetățenească.

Alegeri și obiceiuri din Papua

SS Julius Ritter, unul din conducătorii faimosului serviciu de muncă obligatorie.

„Afișul roșu”, care a anunțat Franței asasinarea celor douăzeci și doi de martiri, i-a prilejuit lui Louis Aragon un mișcător poem, pus recent pe muzică de Léo Ferré.

„Nu-mi aduc aminte de nimic”

În sala de ședințe a Curții cu jurați din Frankfurt, în timpul desfășurării procesului asasinilor din lagărul morții de la Auschwitz, nu se aude ca răspuns la întrebările procurorului decât o singură propozițiune, repetată de zeci de ori: „Nu-mi aduc aminte de nimic”.

Robert Mulka suferă de amnezie. Robert Mulka, fostul ajutor al comandantului lagărului de la Auschwitz. Selecționarea victimelor? Mulka nu își amintește nimic. Perfecționarea tehnicii gazării oamenilor? Mulka nu își amintește nimic. Mărirea randamentului gazului otrăvitor „Cyclon B”? Mulka nu își amintește nimic. Mulka și-a pierdut subit memoria.

Correspondentul agenției „France Presse” consemnează și răspunsurile obersturmführerului SS Karl Höcker: „Când am ajuns la Auschwitz, în mai 1944, nu știam nimic despre camerele de gazare”. Era un biet slujbaş: „Ce voiati să fac, nu puteam să nu mă supun ordinelor”. Avea funcții strict administrative: „Eram responsabil cu corespondența și cu intențența statului major al lagărului”. Deci, morcovi, cartofi, țelină, desigur bere... și mii de oameni pe care Höcker, după cum afirmă actul de acuzare, i-a condus personal la crematoriu. Totul fusese înregistrat cu meticulozitate. Höcker n-a înșelat nici la cântar și nici la camerele de gazare.

Iată și un alt acuzat, inginerul Klaus Hubert Dylewski. Nu putem reproduce nici un cuvânt din interogatoriu. Dylewski nu a suportat tensiunea din sala de judecată. Avocatul a cerut pentru bietul său client o aminare, altfel, cităm: „dacă va fi nevoit să suporte traume psihice prea mari, riscă tulburări nervoase”.

Dylewski, care a împușcat singur sute de prizonieri socotiți inapți cu ocazia selecționării convoaielor, nu suportă emoțiile tari.

Agenția „France Presse” reproduce și mărturia unui fost infirmier al lagărului, Emil Hautl: „O dată, din întâmplare, am intrat într-o cameră de gazare. Când am văzut bărbați și femei dezbrăcându-se laolaltă, pudoaarea a învins și am închis imediat ușa...” Nu ar fi fost mai bine ca oamenii să fie arși îmbrăcați? Atunci, poate nu ar fi existat nici o problemă pentru pudicul Hautl...

Aspect din sala de ședințe a Tribunalului din Frankfurt, în timpul procesului grupului de criminali nazisti.

La insistențele O.N.U., guvernul australian a hotărât să organizeze pentru întâia oară alegeri în Papua și Noua Guinee, ca un prim pas în vederea acordării unui statut de autonomie.

Aceste prime alegeri sint, însă, legate de unele dificultăți. Alegătorii, de pildă, împărțiți în 64 de circumscripții electorale, vorbesc 280 de limbi și dialecte diferite, mulți dintre ei nu știu să scrie și să citească.

Cît privește „ziua” alegerilor — aceasta va dura circa șase săptămîni — începînd de la 15 februarie.

Intrucît la centrele de vot buletinele rămîn în urne timp de cîteva săptămîni, exista primejdia ca, din pricina căldurii și a umezelii, să putrezească, transformîndu-se într-o pastă informă. Pentru a preîntîmpina o asemenea eventualitate, urnele au fost confecționate din material plastic și prevăzute cu capace închise ermetic.

Un amănunt pitoresc în legătură cu aceste alegeri îl constituie una dintre promisiunile făcute de candidați, și anume cea privind reglementarea prețului fetelor de măritat — care mai constituie și astăzi o importanță sursă de venituri pentru părinți. Actualul preț este, potrivit revistei vest-germane „Bunte Illustrierte”, destul de ridicat. De aceea unii părinți sînt dispuși să primească suma respectivă chiar și în rate... Dar dincolo de aceste aspecte, alegerile din Papua, pe care autoritățile australiene încearcă să le prezinte drept o așa-zisă „revoluție politică”, poartă pecetea evidentă a vechii politici de discriminare față de băștinași asigurînd toate avantajele candidaților reprezentînd pe coloniștii albi.

Spre Olimpiadă

Mii de turiști din Olanda, Italia, Berlinul occidental, R. F. Germană și Franța vor trece prin Uniunea Sovietică în drumul lor spre orașul apropiatei ediții a Jocurilor Olimpice de vară.

În vederea acestui itinerar de tranzit „Intunist”-ul a încheiat acorduri cu firma olandeză „Müller”, cu „Transtour” și „Clubul mediteranean” (Franța), precum și cu „Helleos” (Berlinul occidental), Otto Hafner, proprietarul firmei „Helleos”, a declarat că cele 40.000 de prospecte tipărite de firma lui s-au și epuizat și că primește mereu noi cereri de bilete pentru Tokio via Moscova.

Cum va fi organizată această călătorie? Turiștii vor sosi la Moscova cu avioanele „Aeroflot”-ului, ale companiei aviatice din R. D. Germană — „Interflug”, ale celei olandeze „K.L.M.”. Numeroase companii turistice și-au exprimat dorința ca la ducere ori la întoarcere clienții lor să poată vizita timp de 2-3 zile Moscova.

Din capitala U.R.S.S. se va pleca cu reactoare „TU-114” spre Habarovsk. Apoi turiștii vor fi transportați cu trenul spre pontul Nahodka, pe țărmurile Oceanului Pacific, unde nava „Grigori Ordjonikidze” va face curse între Nahodka și Yokohama, iar „Vladivostok”, „Urișki” și „Baikal” vor face legătura directă cu Tokio.

Drumul de la Moscova la Tokio va dura în medie trei zile și jumătate.

Asigurări „Lloyd”

Nu se știe exact cînd și-a deschis Edward Lloyd, pe Lombard Street din Londra, cafe-neaua care avea să-i facă celebru numele. Portul fiind aproape, clienții se recrutau mai ales dintre oamenii de afaceri și armatori. Ei își încheiau acordurile comerciale în localul lui Lloyd, care le ținea la dispoziție nu numai hîrtie și cerneală, ci și chelneri care se specializaseră în aducerea celor mai proaspete știri din portul Londrei. Așa a devenit cafe-neaua de pe Lombard Street un fel de bursă neoficială a asigurărilor maritime.

În 1724, după moartea abilului proprietar, agenții lui de asigurare s-au constituit în societate și i-au dat numele de „Lloyd”.

Timpul a trecut și în palatul de pe Lime Street al lui „Lloyd Corporation” — una dintre marile firme de asigurări din Occident — se fac astăzi tranzacții fantastice. Au dispărut „chelnerii” de pe vremuri, dar un sistem de aparate telex, linii directe telefonice și telegrafice adună și transmite cele mai noi știri din toate colțurile lumii. Cotidianul „Lloyd's List” publică numele, încărcătura, destinația și alte date referitoare la 15.000 vase comerciale. Afacerile de asigurare au depășit însă de mult domeniul strict maritim.

...Cînd comicul William Løb a constatat că succesul lui de public a scăzut, s-a adresat agentului din New York al societății „Lloyd Corporation”, spunîndu-i: „Săptămîna viitoare am o reprezentare la Memphis (S.U.A.). Aș vrea să semnez o poliță de asigurare pentru cazul cînd unul din spectatori ar muri de rîs”. I s-a întocmit o poliță în valoare de 10.000 de dolari, iar Løb a avut, bineînțeles, grijă ca și presa să fie pusă la curent. Urmarea: spectatorii au umplut pînă la refuz teatrul.

...Un cunoscut pianist englez și-a exprimat dorința de a-și asigura miinile pentru suma de 100.000 de lire sterline. Comisia adunată în sala de marmură a sediului a răspuns: „Da, se poate, dar cu o singură condiție. Nu aveți voie să dați mai mult de 200 de autografe pe zi”.

Maria Callas vrea să-și asigure vocea? În regulă, dar nu are voie să mînînce înghețată.

Dar dacă asigurările aduc cîștiguri mari, ele comportă, în același timp, și riscuri mari. Printre clienții lui „Lloyd” figurează, de pildă, numele actriței americane Elizabeth Taylor; cînd în timpul turnării filmului „Cleopatra” ea s-a îmbolnăvit, „Lloyd” a plătit fără să ezite suma de 750.000 de lire sterline, fixată pentru această eventualitate. Asigurarea vasului „Titanic” părea să fie o afacere lipsită de primejdie. Cine s-ar fi gîndit că vaporul sigur și rapid se va ciocni și se va scufunda? Afacerea a costat societatea de asigurări 5.000.000 de dolari. Oricum însă pierderile acestea reprezintă pentru o societate de asigurări ca „Lloyd” o infimă parte din cîștigurile uniașe realizate an de an cu ajutorul celor mai variate contracte de asigurări, încheiate prin agențiile sale.

Famosul clopot de la „Lloyd-House”. Potrivit tradiției firmei, el anunță fiecare daună (cu o bătăie) și fiecare tranzacție reușită în asigurări (cu două bătăi).

visul de dim

Duminică noaptea spre luni Chirilă n-a avut somn. A adormit în zori, dar, în loc să alunece direct în somnul scurt și odihnitor de care avea nevoie, se visă nabab înfășurat în buruz de olandină, alb, desigur, cu glugă și turban de cașmir, cu smarald verzui, cit ochiul de cămilă. Îl cărau pe umeri, într-un frumos baldachin cu multe perne, patru sclavi iscusiți și puternici, unși pe tors cu untdelemn, încălțați în sandale cu clopoței, în clinchetul căroră dansa molatic, contorsionându-se, femeia-șarpe, o indiană acoperită cu o eșarfă, prin faldurile căreia i se zăreau tinerețea de abanos, buricul cu mărgăritar, pulpele secetcase și gleznele ca gălul viorii, apoi obrazul foarte curat, să-l tai cu firul, în care ardeau doi ochi negri, punctul roșu din frunte, pesemne o altă pietricea prețioasă, și verigile de aur masiv care țingăleau, pentru că dansatoarea ținea în mîinile sale de divinitate brună o frunză de palmier (*palmas royales*), pe care o agita încontinuu, mișcînd aerul. Chirilă se simțea atins de felinile adieri pe la ceafă și pe la urechi, ambianța era răcoroasă și pe deplin suportabilă, iar el înainta prin deșert, ușor ca un fulg, cu ochi semeți, de acvilă, ce tăiau în două linia orizontului. Și orice gîndea sau vedea sau voia omul din baldachin, prin simpla ridicare a unui toiegel de bambus se îndeplinea totul, fără a rosti o vorbă sau a clipi măcar.

În oaze se ucidea în cinstea lui cea mai frumoasă cămilă,

spre a i se oferi apa înmagazinată în cocoasă; i-o oferea sclava ce îl asista, într-o carafă cu gît înalt, încovoiat dramatic, din care se putea bea în orice poziție, fără a te obosi inutil ori a te picura, pentru că cel din baldachin era un cineva foarte comod și suga din carafa sidefată puțin câte puțin, ca dintr-o lulea, pînă își pierdea suflul, cînd așeza vasul pe pîntecele său, spre a se odihni. Vasul era răcoros și se înroua pe dinafară, dîndu-i nababului senzații plăcute și dispoziția de a privi vulturii suri ai deșertului, care se roteau mereu, fierbînd aerul, așteptînd cămilele sacrificate, apoi iar lua carafa cu gît îndoit, o cobora la buze dar cu destulă grijă, să nu se picure.

Cînd istoveala drumului se furia totuși pînă la el, indiana îl spăla pe picioare cu nisipul foarte fin al deșertului, care curăță și înviează, înlocuia frunza de palmier cu alta proaspătă, ruptă din mers de nohaili cei luți, iar nababul simțea pe la ceafă și pe la urechi o adiere mai tină, plină de răcoarea și frăgezimea pomului lăsat îndărăt ciung, sub soarele torid.

Și tot îndărăt se unduia șirul lung de cămile, rezervor de hrană și de apă pentru că drumul pe care se angajase nababul era unul necunoscut, muchia unei dune lungi de nisip, în vecinătatea căreia existau lei, struți, canguri, Fata morgana și tîritoare obraznice; mersul era de o mie de ori dificil, iar animalele, deși aveau viermi la copite, trebuiau să calce frumos pe mu-

chia acelei dune, precis și exact ca lumina solară. Altminteri nababul n-avea să găsească ceea ce căuta, chiar dacă acel ceva era un lucru nedefinit, gășibil departe ori foarte aproape, ori nicăieri. Fapt e că prăfuita cohortă coborî sub nisipuri, într-o mină de diamante, albă, strălucitoare, ca grottele lui Ali Baba, unde lucrau mineri cu piept bombat, pîntece impecabil, strîns în zalele mușchilor, deci supli, îmbrăcați în pantaloni de tergal strînsi pe picior, în cămăși de mătase cu guler răsfrînt și inițiale, apoi casca antișoc, cu antene și recepție pe bază de transistori. Lămpi nu erau, deoarece luceau diamantele, producînd o lumină lăptoasă. Lipseau și mașinile de orice fel, ori ceea ce se cheamă perforator; oamenii supli excavau cu toiegele de bambus, punctînd în scurte atingeri cristalele, care cădeau imediat, zuruind, pe niște tăvi purtate de mineri prin abatajele diamantine, ca luptătorii îndepărtatelor evuri, cu scuturile (lucru atît de imposibil, cum imposibil e să umbli pe tavan, dar nababului i se părea totul clar și zimbea).

— Nu folosiți dinamita? — se interesă el.

— Nu, sir — spuseră minerii în cor, mișcînd din căști negativ, apoi înaintară cu tăvile, jucînd bețele ușoare pe degete, în chip de morișcă, din mers.

Un tînăr proaspăt ras și pudrat își părăsi locul de muncă, lepădă sandalele cu azbest în schimbul încălțămîntei de stradă, niște pantofi cu vîrf ascuțit și cataramă, în timp ce nuiaua

excavatoare și-o închise într-un toc căptușit cu catifea, ca al flautiștilor.

— Unde pleacă tînărul miner? — fu curios nababul și se aplecă ușor, așteptînd răspunsul.

— La seral, are examene — îi raportă inginerul de schimb cu glas de xilofon.

— Și nu suferă producția de diamante?

— Îi vine înlocuitor.

— Trimis de conducerea minei?

— Nu, de propria lui conștiință.

— Aha — spuse vizitatorul și, reazăz în bătaia frunzei, zimbi subțirel, ca nababii, încît nu știa dacă aprobă sau nu practica diamantinilor.

Avu chef să atingă cu nuiaua proprie o coloană stalagmitică din apropiere. Supușii se executară ducîndu-l acolo, iar nababul lovi cu bățul colosalul diamant, care făcu *bling!* și Chirilă se trezi...

Nu-și putu ține ochii deschiși, privi dinăuntru prin pielea trandafirică a genelor și văzu lumina în roșu; se sufoca, îi era sete, dar nu într-atîta ca să aibă voință să se scoale și să bea; asuda ca închis într-o baie cu aburi, iar mintea, antrenată în acel somn nămolos, i se umflase în găoacea țigvei; ca aluatul într-o covată strîmtă; se întoarse pe cealaltă parte și adormi iar, în aceeași secundă, ca picat în prăpastie, iar visul în care intră fu mai rezonabil, nu fantezist și prea ieșit din comun. Cel de-al doilea vis se referea la ceva care există, deoarece Chirilă convorbea cu papagalul moțat al veci-

CARTEA

Geo Dumitrescu: „AVENTURI LIRICE”

Lectura „Aventurilor lirice” îți dă incontestabile satisfacții estetice, chiar dacă nu toate poemele incluse în volum ating marile altitudini artistice și chiar dacă materia cristalizată în ele nu e explorată totdeauna la nivelul scontat intențional. Geo Dumitrescu e prea poet însă pentru ca să coboare vreodată sub limita menită a-i confirma alesele însușiri creatoare. De aceea, frumusețile abundă, chiar în compunerile mai puțin consistente sub raport emoțional și compozițional (dar nu și programatic), cum ar fi „Omul va fi om” sau „O picătură de vin pentru cei duși”. Ele capătă însă materializări optime în celelalte piese lirice ale volumului, fie că e vorba de „M-am uitat la

cer”, de „Ciinele de lingă pod”, de „Orație la o moară de lumină”, de „Balada corăbîilor de piatră”, de „Două motive didactice în legătură cu migrația coriilor” sau de „Problema spinosă a nopților”. În fiecare din acestea trăiește, la o înaltă tensiune și într-o manieră care nu arareori entuziasmează, poezia. Tematic, ele abordează o problemă diversă dar comună, cu unele excepții, întregii noastre literaturi actuale: elogiul omului-prometeu și al zborului în Cosmos, elogiul umanismului socialist și al construcției socialiste, condamnarea fermă a trecutului întunecat, a trădătorilor de patrie și a colonialismului, prospectarea viitorului comunist și lauda muncii.

Fără îndoială, nu aici trebuie căutată originalitatea lui Geo Dumitrescu, ci în felul cum transfigurează atari realități, înfîrșind un răscolitor dialog cu ele, cu sine însuși, cu timpul și cu spațiul, cu individul și cu omenirea, în atitudinea filozofică și estetică adoptată, în modalitatea cultivată și

în limbajul poetic folosit. Structural, autorul „Aventurilor lirice” e un romantic revoluționar, mișcîndu-și fantezia pe coordonatele imensului, desfrînd distanțele, alergînd în timp, chemat de visare și de setea de desăvîrșire, punînd în centrul preocupărilor omul în ipostaza lui de demiurg. Universul său are ca puncte de reper ziua și noaptea, cerul și pămîntul, finitul și infinitul; starea lui firească e neliniștea, desfășurarea, incandescența, antiinerția; entuziasmulul îl asociază nu o dată ironia, de esență tot romantică, a omului care, îmbătut de lumină și de cunoaștere, trece cu îngăduință și umor peste aparențe, își bate joc de mituri și eresuri, mimîndu-le superior și dezvăluindu-le inconsistența.

Procedeu de bază prin care caracterizează relațiile și abstractiile e metafora, nu o dată rară, neobișnuită. Uneori aceasta formează însuși nucleul poeziei (ca în „Balada corăbîilor de piatră”); alteori plasticizează detalii (ca în „Ci-

inele de lingă pod”). Prozodic, poetul utilizează exclusiv versul liber și versul alb; ca expresie, îmbină limbajul figurativ cu cel oral, de esență populară, și cu cel tehnic, pus în circulație de cuceririle științei. Imbinate într-un ansamblu unitar, toate aceste elemente dau poeziei lui Geo Dumitrescu un timbru particular, unic în concertul poeziei noastre contemporane. Amănuntul e identificabil în oricare din poemele amintite.

Sursa principală a frumuseților prezente în „Aventurile lirice” stă în ideile poetice pe care se întemeiază textele, în exploatarea fină, nuanțată, a sugestiilor înscrise în motivul de bază, respectînd logica internă a imaginii. Menit să declanșeze fantezia prodigioasă a artistului, canalizînd-o într-o anumită direcție, motivul capătă la el funcții filozofice revelatorii. De pildă, convorbirea cu un cîine care îi strică bucuria matinală a echilibrului (sugerată și în imaginea pedalării liniștite pe

bicicletă, ascultînd cîntecul de xilofon al ulucilor), de fapt bucuria „luncării libere, line, în frumoasa plimbare a vieții”, îl duce (în admirabilul poem „Ciinele de lingă pod”) la gîndul că oamenii nu l-au „alungat niciodată dintre ei” și la concluzia că mizeria nu poate fi „zestrea fatală a vieții”, așa cum nici nepăsarea nu poate fi „legea firească” a acesteia. Imaginînd fabuloasa geneză a insulelor (în nu mai puțin frumoasa „Baladă a corăbîilor de piatră”), poetul creează puncte de plecare pentru un viguros rechizitoriu anticolonialist. Exemplele ar putea fi, frește, înmulțite, citînd și alte poeme.

După o intensă perioadă de febrile și fructuoase căutări, autorul „Aventurilor lirice”, care debutase în literatură în 1946 cu volumul „Libertatea de a trage cu pușca”, se impune azi din nou cititorilor ca un înzestrat și original artist al cuvîntului.

Aurel MARTIN

neată

Fragment din romanul „Triunghiul” de Pop SIMION

nei de apartament, una Teri, care suferea de astm. Sta așezat pe stinghia patului, cu brațele în nemișcare, iar papagalul acela, de fapt o papagaliță, pe nume Cici, îi punea întrebări neghioabe, pe care nici nu le puteai comenta.

— De unde vin visele? De unde?

— Taci, Cici — rugă el pasărea.

— Nu vreau! refuză obraznicătura. A murit musca, hi, hi. Ce ne facem acum?

— Ne închidem pliscul.

— Nu vreau! Tu ai clădit Cubja?

— Ești o proastă, Cici.

— Ba tu, ba tu! Ai bătut un cui în vînt, hi, hi.

Chirilă se gîndi să bată papagalița, s-o frămînte între degete, să-i scarmene penajul colorat. Își viri mîna în colivie și, cum voia s-o prindă, s-o învețe mince, pasărea zburdă mai nebunatică, rise ascuțit, ca o fată de optsprezece ani, sărind din loc în loc pe pereții de sîrmă, ciupindu-l de pielea miinii, pițigăindu-l cu pliscul, lovindu-l cu aripa, stropindu-l cu ceva verzui sub coadă; era clipa cînd Chirilă își retrase mîna fulgător și se trezi definitiv...

Îl năucea durerea de cap și și simțea sîngele zgomotos care, distribuindu-se ciclic în corp, ransporta parcă și o cantitate mare de rău. Deoarece Chirilă era zăpăcit de acel rău, îl iustura mîduva la îngemănarea capului, ca pe unul care, după ce a bătut poșircă, are în stomac eziduuri și drojdii generatoare de crize alcoolice, iar trezirea îi însoțită de amețeli; ai limba le iască, albicioasă și lipsită de flexibilitate, vezi prezbitic, prea aproape, prea conturat și simți că vei înghiți, leorpăind, o găteată de apă.

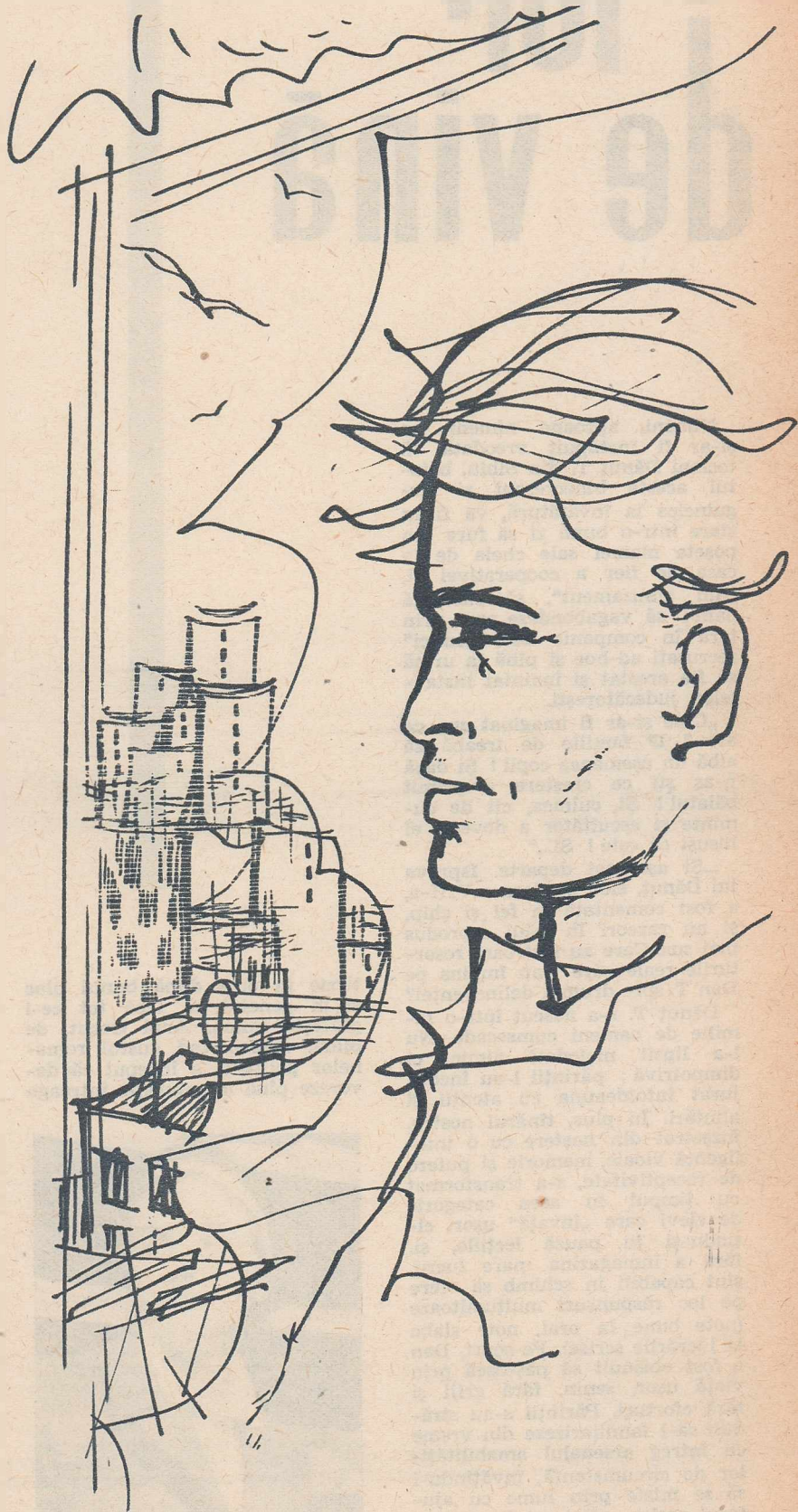
Chirilă sări din pat, bău direct la robinet, gemînd de plăcere, se stropi pe frunte, pe ochi, bău iar și se îmbracă în trei minute remiscență de front), apoi își curță unghiile de la mîini care rescuseră ca niște gheare. Nu iu nici un fel de gimnastică și nici nu bătă cele trei ouă, lăuate de cu seară de Sila pentru mleta matinală. Inghiți o buțică de slăninuță, care îi căzu greu și o scuipă; ieși pe balcon și vadă dimineața de la etajul patru, în care își înșură prosopul pe tîmple, strîns, și-l trosnească dovleacul, și înalță aer bun, pe săturate.

Se stropea strada dintr-o țîșitoare pe roți și mirosea a dimineață. Cerul era neclar, plin de fulare și cearșafuri de ceață care se tăiau în antenele de televiziune, spînzurau în balcoane, a rufe, picau pe parbrizele autovehiculelor și în capetele pieșonilor. Baia străzilor era însă inevenită, înlătura mîzga nopii, lipicioasă și invizibilă, ca o ală de melc. Și era mai ales lăcută auzului prin polifonia celor distribuite mecanic dintr-o mie de guri, prin stropii

pulverizați curcubeic, în largi și proaspete evantaie, prin bolboroseala rigolelor pe lîngă care se retrăgeau, în funii groase, apele obosite, spre a se prăbuși în grătarele gurilor de canalizare. Păcat că această mișcare mai mult era bănuită decît zărită, din pricina acelor fulare și plutitoare cearșafuri care picau lin dar anapoda pe umerii trecătorilor, pe case și în pleoapele de sticlă ale vitrinelor, îngreunînd mișcarea zilei autumnale. Camioanele și camionetele, vehicule frecvente în zonele cu industrie, evoluau grijuliu, cu faruri aprinse, în timp ce roțile lor înalte, simple și duble, se țirau ca împiedicate, la pas, pipăiau caldarîmul cu 15-20 de kilometri pe oră. Sirena locului avea răgușeală, țipa întrerupt, cu glas aproape dramatic, în care fiuilele se interferau cu tonurile baritonale.

Ziua debuta grav, însă Chirilă, în ciuda mahmurelilor din care tocmai se ridicase, era senin și frumos pe dinăuntru, pe el nu-l afectau aceste manifestări ale naturii inconjurătoare. De mult nu se simțise atît de liber și de voluntar în porniri, așa că ar fi fost o imensă prostie să-și schimbe clara lui dispoziție, bun cîștigat, în funcție de capriciile naturii în care trăia. Își zise că va trece pe la Dipșe, pictorul cu care se împrietenise, nu atît spre a continua un portret întrerupt, cît pentru a se afla în preajma culorilor; cineva are chipul frumos doar cînd e împăcat pe dinăuntru, cînd nu se simte apăsător de poveri fundamentale.

Își smulse prosopul din care își făcuse turban și, aruncîndu-l înăuntru odăii, se aplecă mult peste balustrada balconului, ca să vadă dacă în dimineața aceea lumea era alcătuită chiar așa cum i se înfățișa lui. Atunci de undeva de deasupra izbucni soarele bătînd oblic, inundînd o felie din oraș și spatele curbat al omului de la balcon, ceea ce îl făcu să se ridice extaziat. Gutinul, cu un mic platou ca o chelie de sfînt, se ilumină, căpătînd aureola sacră, rămînînd totuși cumva suspendat, fără o legătură vizibilă cu pămîntul, ceea ce de asemenea îl desfătă pe Chirilă. Era atît de captivat de priveliște, încît pînă și el, care provenea de la țară, deci putea rămîne oarecum nepăsător în fața frumuseților firii tocmai pentru că cunoscuse prea bine natura, ei bine, pînă și el, stînd în balcon, la etajul al patrulea, rămase cu gura căscată. Poate avea o dispoziție specială spre a rămîne în ziua aceea cu gura căscată; poate că micul platou tivit cu soare nici nu era foarte frumos, frumusețea era în Chirilă, care în ciuda durerilor sale de cap era foarte liber, degajat, apoi mai era și ușor, ca în vis, cînd plutise pe umeri de sclavi, ca nabab. Își reînnoi intenția de a-l vizita pe Dipșe, gînd cu care își părăsi locuința și umblă pe jos prin strada cu animație.

Ilustrație de Mihai VULCĂNESCU

partea lor de vină

Nimeni, aproape nimeni nu și-ar fi închipuit vreodată că tocmai Dănuț T. din Sibiu, băiatul acesta binecrescut și sirguincios la învățătură, va fi în stare într-o bună zi să fure din poșeta mamei sale cheia de la casa de fier a cooperativei și, „din amuzament“, să sustragă bani; să vagabondeze apoi prin țară în compania unor „amici“ recrutați ad-hoc și pînă la urmă să fie arestat și înaintat instanțelor judecătorești.

„Cine și-ar fi imaginat una ca asta? O familie de treabă să aibă un asemenea copil! Și dacă n-aș ști ce creștere a primit băiatul! Și, culmea, cît de cuminte și ascultător a dovedit el însuși că este! Și...”

...Și așa mai departe. Isprava lui Dănuț, elev în clasa a VIII-a, a fost comentată în fel și chip, și nu rareori în felul reprodus mai sus. Care au fost oare resoriturile reale care l-au împins pe Dan T. spre drumul delincvenței?

Dănuț T. s-a născut într-o familie de oameni cumsecade. Nu i-a lipsit niciodată nimic, ci dimpotrivă: părinții l-au înconjurat întotdeauna cu atenții și alintări. În plus, tînărul nostru, înzestrat din naștere cu o inteligență vioaie, memorie și putere de receptivitate, s-a transformat cu timpul în acea categorie de elevi care „învață“ ușor, citindu-și în pauză lecțiile, și, fără a înmagazina mare lucru, sînt capabili în schimb să ofere pe loc răspunsuri mulțumitoare (note bune la oral, note slabe la lucrările scrise). Pe scurt, Dan a fost obișnuit să păsească prin viață ușor, senin, fără griji și fără eforturi. Părinții s-au străduit să-l familiarizeze din vreme cu întreg arsenalul amabilităților de circumstanță, învățîndu-l să se miște prin lume cu ajutorul acelor „nimicuri fine“, care în ochii unei anumite categorii de oameni se traduc prin „bună-creștere, educație aleasă“ etc. Toate la un loc au făcut ca băiatul acesta „amabil și civilizat“ să devină în esență un adolescent prefăcut, individualist, cinic și leneș. Dan a avut totdeauna locul de cinste la petrecerile organizate de părinți (nici prea rare și mai ales de loc instructive), i s-a permis să în-

tirzie în oraș după bunul plac și în general să facă tot ce-i pofteste inima. Anul trecut, de pildă, descoperind gustul romanilor polițiste, a început să devoreze pînă la saturație întreaga

Secretara organizației de partid a școlii, una dintre cele mai aprupte prietene a elevilor.

maculatură găsită în podul casei. Așa s-a întîmplat că într-o seară Dănuț al nostru, după o serie întregă de deliberări intime naivo-fanteziste, s-a gândit să treacă la acțiune.

Restul întîmplărilor îl cunoaștem. Astăzi, același Dan T., aflat în colonia de minori din Alexandria, se străduiește, cu ajutorul profesorilor și educatorilor, să-și corecteze conduita lipsită de busolă, să învețe în sfîrșit să muncească și să gîndească cu adevărat. Și rezultatele (sîntem în măsură să o spunem) se arată a fi pînă în prezent dintre cele mai bune.

Am așezat la începutul acestor rînduri povestea tînărului Dan T. din Sibiu deoarece ni se pare mai semnificativă. Ea țintește direct problema educației părintești. În loc de-a insufla fiului lor dragostea pentru muncă, de a-i orienta atenția spre preocupări și îndeletniciri folositoare dezvoltării lui complexe, tatăl și mama delincventului

de azi s-au mulțumit să-și împoțoneze odrasla cu preceptele gratuite ale unei educații făcute de ochii lumii. Cazul citat dovedește cît de periculoase pot fi concesiile făcute leneviei și indolenței, cît de repede pot apare, în dosul canoanelor și calapoadelor convenționale, trufia, egoismul, fățarnicia, individualismul etc.

Vom continua să discutăm despre problema răspunderii părinților, slujindu-ne tot de exemple autentice, relatate de către profesorii și educatorii coloniilor de minori din Alexandria și comuna Roșu. Am ales aceste cazuri tocmai pentru a demonstra cît de grave pot fi consecințele unei educații greșite. Fiindcă, așa cum se va vedea în rîndurile ce urmează, nimeni nu se naște cu predispoziții spre furt, spre vagabondaj, imoralitate sau orice alt soi de delincvență.

FETIȚA MEA ? !

ȘTIAM CĂ E LA ȘCOALĂ !

Una dintre fruntașele școlii. Părinții sau rudele ei pot fi pe deplin liniștiți și mulțumiți. Sub îndrumarea profesorilor și educatorilor, fiica sau ruda lor a devenit o elevă model din toate punctele de vedere.

Învățătorul P. din Cluj nu s-a sfiit să declare public că soția sa este o stricată și că exemplul ei poate influența negativ creșterea fetei lor, Ioana, în vîrstă de 10 ani. Tocmai de aceea a intentat divorț, obținînd prin ho-

tărfirea tribunalului creșterea și întreținerea exclusivă a fetiței. Apoi, drept „pildă”, s-a însurat de trei ori la rând. „Tata aducea în fiecare an o mămică nouă”, declară Ioana. Prima dintre mamele adoptive a dovedit o oarecare afecțiune pentru fetiță; în schimb următoarele preferate ale tatălui s-au arătat complet indifferente. Nu e de mirare că Ioana, în vîrstă de numai 13 ani, a început să bată fără rost străzile Clujului și, neglijîndu-și învățătura, să rămînă trei ani la rînd repetentă. „Copilul nu dovedește aptitudini de intelectual”, a fost de părere ultima dintre mame. Și, convins de treaba aceasta, tatăl și-a retras fetița de la școală, înscriind-o la un curs de croitorie, lucru care n-a împiedicat-o însă cu nimic pe Ioana să vagabondeze în continuare, în compania unor fete mai vîrstnice decît ea. Azi așa, mîine așa, pînă cînd într-o bună zi un „nene grijuliu”, oferindu-i bomboane, i-a cerut în schimb un lucru despre care fata abia aflase cîte ceva trăgînd cu urechea la conversația amicelor sale mai mari. Apoi același „nene amabil” a prezentat-o în continuare prietenilor săi mărinimoși, care la fel i-au oferit tinerei Ioana bomboane, bilete la cinema și în cele din urmă bani gheață. Într-o seară, invă-

țătorul P. s-a pomenit în pragul ușii sale cu Ioana, dar nu singură, ci escortată de un ofițer de miliție:

— Aveți vreo idee despre comportarea fiicei dv.?
— Fetița mea? Dar bine,

știam că în fiecare după-amiază e la școală.

— De la școală absentează de trei luni încheiate. În schimb...

DESPRE TÎNĂRUL RADU P.

DIN TG. JIU

Acum patru ani cetățeanul P. din Tîrgu-Jiu divorțează. Tribunalul, cercetînd conduita morală a părinților, încredințează tatălui creșterea tînărului Radu în vîrstă de 15 ani. Infuriată peste măsură de hotărîrea judecătorească, mama, ajutată de fratele său, începe o adevărată campanie de defăimare a fostului soț. Potopindu-și copilul cu atenții și afecțiuni exagerate, ea îl determină să-și părăsească părintele. Apoi, în continuare, pentru a consolida ruptura izbîndită, ea acordă tînărului Radu toată libertatea solicitată de acesta, coplesindu-l mai departe cu cadouri, bani de buzunar. Și pofta vine mîncînd. Instigat de prietenul său mai în vîrstă, Pompiliu C. (unul dintre beneficiarii permanenți ai resurselor financiare ale minorului), Radu fură din sertarul unchiului său (complicele spiritual al mamei) suma de 4.000 lei.

Sfîrșitul tristei întîmplări este cît se poate de concludent: mama își repudiază dintr-o dată fiul, în vreme ce tatăl părăsit plătește cumnatului său paguba pricinuită.

„BĂRBAȚI

SÎNT BĂRBAȚI!”

Funcționarul R. din Ploiești, tată a patru copii, a fost întotdeauna de părere că „Dumnezeu a croit în mod diferit femeia și bărbatul”. „Ceea ce este permis unuia, nu-i este îngăduit celuilalt”; sau mai exact spus: bărbații sînt bărbați și n-ai cum să le zăgăzuești pornirile naturale. Iată de ce, atunci cînd cetățeanul R. a fost informat că fiul său mai mic, Radu, în vîrstă de 16 ani, a fost văzut în dese rînduri vagabondînd în compania unei tinere suspecte de imoralitate, s-a mulțumit să ridă cu poftă: „Naturalia non sunt turpia” (ce e natural nu e rușinos). „E adevărat că dacă aș avea o fată, aș fi mereu cu ochii pe ea; dar băieții..., băieții sînt bărbați — și cu asta basta”.

Dar cum dezmațul, vagabondajul, nopțile pierdute și delincvența merg mină în mină, se influențează sau se condiționează reciproc în cele mai dese cazuri — nu e de loc de mirare că „nevinovatele” promenade ale tînărului au avut consecințe mult mai grave. Prin intermediul tinerei amintite, Radu R. cunoaște și alte fete „vesele” și băieți „șmecheroși”. Ceaiuri dansante, performanțe bahice și bineînțeles totul garnisit cu discuții savante despre mărci de automobile, despre vedete, cîntăreți de muzică ușoară și cancanuri ocazionale.

Pentru a organiza un ceai dansant (cu concursul părinților „înțelegători”, care plecînd la vreme de acasă le puneau la dispoziție apartamentele) gașca veselă nu s-a dat în lături să fure sticle goale de la un T.A.P.L., să le revindă pentru ca în felul acesta să obțină banii trebuincioși chefurilor:

Într-o duminică Radu R., plimbîndu-se prin oraș secundat de către prietena sa și un amic al lor, cunoaște din întîmplare un cetățean din Capitală aflat în concediu la Ploiești. Atunci tinerei amintite îi vine în minte o idee „năstrușnică”: „Eu am să fac pe îndrăgostita, iar voi îl invitați la restaurant. E fraier și se prinde”. Apoi, în scurtă vreme, altă propunere „nostimă”: „Șterpești-i portofelul, așa, din glumă. O să ne amuzăm copios”.

Și de aci pînă la arestarea celor trei făptași n-a trecut mai mult de-o zi.

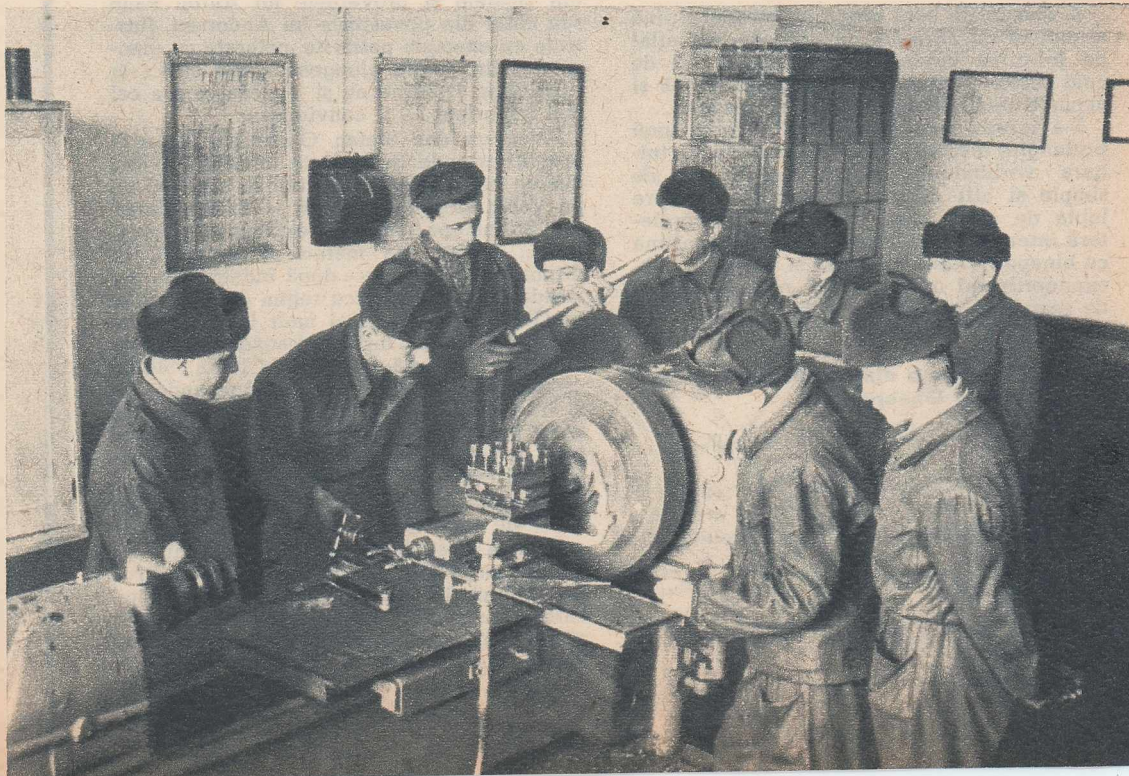
★

Ne oprim aci cu relatarea cazurilor de delincvență juvenilă, aflate cu ocazia unei vizite întreprinse în două colonii de reeducare. Am fi mulțumiți dacă istoriile triste, repovestite în rîndurile de față, ar oferi — prin asociații, comparații sau simple reflexii — cititorilor care sînt și părinți o călăuză în aprecierea conduitei morale a copilului, și mai ales o reverificare a exemplului personal oferit celor din jur și în primul rînd fiului sau fiicei lor.

Liviu MAIOR

Fotografii de S. STEINER

Sub îndrumarea personalului didactic, tinerii își pot alege meseria dorită.

Un portret-afiș al lui Ștefan Gheorghiu, editat de Uniunea muncitorilor din transporturi în anul 1915.

amintiri despre ȘTEFAN GHEORGHIU

— La 50 de ani de la moartea sa —

Contemporan cu Ștefan Gheorghiu, căruia i-a fost devotat prieten și apropiat tovarăș de luptă, tovarășul Constantin Mănescu oferă cititorilor „Flacării” — în limitele unei scurte convorbiri — câteva crîmpeie din amintirile sale legate de chipul neobositului agitator, propagandist și organizator al mișcării muncitorești din țara noastră de la începutul secolului al XX-lea.

— Cu toate că auzisem de el încă din anul 1898, l-am cunoscut pe Ștefan Gheorghiu de-abia în vara anului 1902. Într-o seară de august, la Ploiești, pe strada Rudului, într-o încăpere scundă — unde își avea sediul filiala societății *Munca* și cercul cultural *România muncitoare* — Ștefan își făcu apariția, neanunțat. Statura lui impunătoare, privirea sinceră, dar, mai ales, întiile lui cuvinte ce ne-a adresat, ne-au lăsat o impresie de neuitat...

...Și doar nu spusese decît: „Bună seara, tovarăși!”

A fost întîia oară cînd noi, obișnuiți pînă atunci să ne adresăm cu *prietene*, am aflat de folosirea cuvîntului *tovarăș*. Și cît de cald rostise Ștefan acest cuvînt!... Parcă și acum îi aud timbrul vibrant al glasului.

S-a întezit apoi, pe nesimțite, focul unei prelungite discuții. Ștefan Gheorghiu ne turbura vorbindu-ne despre lucruri atît de simple și atît de mărețe totodată: despre lupta de clasă, despre solidaritatea proletară internațională. Presărate ca întotdeauna cu binepotrivitele lui glume și vorbe de duh, expunerile lui ne făceau să nici nu băgăm de seamă că se iveau zorile.

Facsimil după una dintre ultimele scrisori ale lui Ștefan Gheorghiu.

*Eu nu mai sper la
vîntoare completă, și a trăi cu mare
met, nu mi s-arăta cătuși de puțin.
Cît o fi să mai trăiesc voi trăi pentru
mișcare, și te asigur de și epuizat
ca simțitate totuși voi face lucruri
mare pe țărâna mișcării.*

Înzestrat cu o minte ascuțită, iscoditoare, ajutat de o memorie ce te uluia, Ștefan Gheorghiu acumula cu nestinsă sete de învățătură din comorile de gîndire ale proletariatului organizat. Autodidact, fiu de dulgher — el însuși dulgher — citind mult, izbutise să-și formeze o cultură temeinică. Citea toate lucrările de literatură marxistă de îndată ce apăreau în romînește și apela, adeseori, la tovarășii care cunoșteau limbi străine, pentru a-i traduce unele din operele classicilor marxismului. Cu sprijinul librarului ploieștean Stănculescu obține din străinătate un rezumat al *Capitalului* lui Karl Marx. Librarul i-l traduce din lectură, iar Ștefan notează mereu, acumulînd noi și noi învățăminte.

În curent cu tot ce era nou în literatură, Ștefan știa să potrivească, să adapteze în cuvîntările lui, cu deosebit dar, situații din schițele, momentele și piesele lui Caragiale, din zicalele și proverbele lui Anton Pann sau chiar din povestirile lui Andersen. Ilustrate cu exemple potrivite, colorate cu umorul lui fin, ideile ajungeau astfel direct la ascultător, îl fermecau și — ceea ce era cel mai important — îl convingeau.

Avea un dar Ștefan Gheorghiu de a fi prezent oriunde. Suferințele oamenilor aveau nevoie de îmbărbătările lui; în schelele de pe Valea Prahovei, în port la Brăila, Galați sau Sulina, pe munți la exploatările forestiere... Ștefan era mereu pe drumuri. În ultimii ani ai vieții — după îndelungate perioade de închisoare cu regim de distrugere — Gheorghiu trăia mai mult în spitalul de la Filaret. Atunci însă cînd auzea că undeva muncitorii se află angajați în luptă, Ștefan „evada” din spital. Spre a ajunge unde era nevoie de el, se încropea suma necesară doar pentru un bilet de clasa a III-a, la tren personal. Pentru hrană, pentru cazare, nu mai erau bani. Desele acțiuni greviste, ajutoarele de grevă secătuiau rezervele bănești ale sindicatelor...

Da... A fost iubit Ștefan Gheorghiu de imensa masă a exploataților, dar deopotrivă de prigunit de dușmani. Cu ochii minții lui, care știau să privească înainte, el a văzut zilele luminoase de astăzi, zilele în care sub conducerea Partidului Muncitoresc Român se înalță mărețul edificiu al socialismului.

La aproape 70 de ani de la apariția ei, arta cinematografică are o istorie. Spre deosebire însă de celelalte discipline artistice ale căror capodopere au supraviețuit mileniiilor, operele care jalonează evoluția celei mai noi arte, a șaptea, păreau sortite unei existențe efemere, datorită perisabilității suportului material, pelicula de celuloid.

unt

Din necesitatea de a salva de la pieire filme ca reprezintă documente ale istoriei cinematografice sau chiar ale istoriei pur și simplu, s-a născut ideea unor arhive-cinematice. „Gosfilmfondul” din Moscova, înființat printr-un decret al lui Lenin este prima instituție de stat cu acest profil. În Paris, o inițiativă particulară, de care și-a legat numele un eminent istoric de film și pasionat amator de cineclub, profesorul Henri Langlois, staț la baza întemeierii Cinematecii franceze. Avîntul luat de mișcarea cinecluburilor în mu-

țări a determinat înființarea de mari arhive de filme. Apar: Cinemateca franceză, Muzeul de filme al Olandei, Arhiva muzeului de artă modernă din New York (înzestrată, printre altele, cu un însemnat număr de vechi filme mute americane, donație primită din partea Arhivei sovietice), Cinemateca Institutului britanic de filme, Cineteca italiană, Arhiva din Sao Paulo sau cea din Praga. Federația internațională a arhivelor de film (F.I.A.F.) s-a născut la timp, în 1938, pentru a putea — în anii războiului și ai ocupației naziste — să ia sub protecția ei un mare număr de filme amenințate de măsurile represive ale hitleriștilor împotriva operelor realizate de artiști din țările aflate în război cu Germania sau de creatori germani prizoniți din motive politice sau rasiale. Activitatea actuală a F.I.A.F., prin congresele sale periodice, a stimulat apariția unor noi arhive, dotate și prin schimb de filme sau donații din partea cinematecilor cu tradiție.

★

Istoricul Arhivei noastre naționale de filme nu e lipsit de romantism. O veche construcție din secolul trecut, adaptată într-o oarecare măsură pentru depozitarea filmelor, mii de cutii cu peliculă — în mare parte neidentificate — vreo două mese derulatoare pentru controlul filmelor, cam aceasta era zestrea la începutul începutului. Se adunase între timp un volum imens de peliculă din diversele locuri unde era supus degradării și reprezenta un permanent pericol de incendiu. Copiile uzate ale unor filme străine care rulasera pe piață zăceau de-a valma cu vechi jurnale de actualități O.N.C., crîmpeie de bandă sonoră împreună cu negative necunoscute și, printre ele, se bănuia prezența unor titluri de valoare ca „Potemkin” (Eisenstein), „Undeva în Europa”

zaur de imagini

(Balázs Béla) sau „Hôtel du Nord” (Carné) și se nădăduia în taină descoperirea unor resturi din vechi filme românești. Un colectiv de oameni înimoși, condus de tovarășul Aurel Lup, directorul arhivei, s-a dăruit cu entuziasm dificilei munci necesare pentru a înălța centrul de cultură a filmului cu care ne mîndrim azi.

Chiar înainte de a proceda la inventariere, trebuia însă — fără o clipă de zăbavă — să se asigure condițiile de conservare ale acestei comori neexplorate. Primejdia legată în trecut de colosala inflamabilitate a peliculei de celuloid e din ferire eliminată în exploatarea cinematografică modernă, care folosește pelicula cu suport neinflamabil. Aci însă era vorba despre materiale cu o vîrstă venerabilă — unele de peste 50 de ani. Pentru a se menține în stare de folosire, pelicula trebuia păstrată în cutii închise, la temperatură și umezeală constante. Filmul mai pretindea o întreținere periodică — repararea rupturilor și lipiturilor defecte, curățirea de impuritățile depuse cu ocazia proiectiei și... aerisirea. Pietrificarea — ce transformă pelicula într-un ghem compact —

mușgaiul, descompunerea gelatinei sub acțiunea petelor de ulei, „cloroza” — boala care transformă filmele color în filme sepia — iată numai unele din maladiile ce macină pelicula de film, condamnînd la dispariție opere unice. Dar mai primejdioasă decît toate este uscarea progresivă ce duce la autoaprindere — acest coșmar al arhivelor de film.

Pentru a îndulci efectul acestei evocări cam sumbre, e cazul să precizăm că securitatea fondului de filme al arhivei noastre este în prezent asigurată datorită reamenajării depozitului vechi și construirii unuia nou, prezentînd caracteristicile cerute de tehnica modernă a conservării filmelor, ca și datorită sistematicii acțiuni de transpunere treptată a colecției de filme pe peliculă de triacetat, neinflamabilă. În fiecare lună se copiază în cele două laboratoare de prelucrare a peliculei ale cinematografiei cîteva mii de metri de film.

★

Pe unul din coridoarele laboratorului Floreasca l-am întîlnit pe omul care s-a dedicat în mod

deosebit acestei migăloase munci de vindecare și regenerare a peliculei. În halatul său alb, Constantin Bucurescu, șeful laborant al Arhivei naționale de filme, pare într-adevăr „vraciul” despre care mi s-a spus că „învie pelicula din morți”. Aproape treizeci de ani de activitate în profesiune n-au izbutit să-i stingă pasiunea cu care de timpuriu a îmbrățișat tot ce e legat de cinematografie.

În fotografiile:

Una din puținele imagini rămase din filmul „Năpasta” (1927), realizat de Gh. Popescu și Eftimie Vasilescu. De la stînga la dreapta: N. Manolescu (Dragomir), Ecaterina Nițulescu-Șahighlan (Anca) și în rolul lui Gheorghe, Ion Cosma, în prezent operator șef la Studioul „București” (fotografia de sus).

Într-o pauză în timpul realizării filmului „Lila” (1927). În centru: artiștii poporulul George Vraca și Lily Poór și regizorul Jean Mihail (fotografia de jos).

un tezaur de imagini

DIN ISTORIA FILMULUI

- ① Greta Garbo și Clark Gable, *Intruchipare a „cuplului ideal”* al anilor 1930-1935.
- ② *Cetățeanul Kane* (Orson Welles, 1941), virtuozitățile tehnicii cinematografice moderne.
- ③ *Ultimul dintre oameni* (F. Murnau, 1924), Emil Jannings.
- ④ *Drumul* (Federico Fellini, 1954), Giulietta Masina și Anthony Quinn.
- ⑤ *Henric al VIII-lea* (Alexander Korda, 1933), Charles Laughton.
- ⑥ *Călătorie în lună* (Georges Méliès, 1902), primele scene cu „girls”.
- ⑦ *Ceapaev* (Frații Vasiliev, 1934), epopeea revoluționară.
- ⑧ *Ioana d'Arc* (Carl Dreyer, 1928), expresivitatea groplanului.

Meșterul ne inițiază în tainele artei restauratorului de opere cinematografice :

— Ca și în medicină, aci nu există boli, ci bolnavi. Nu putem adopta metode industriale. Fiecare film cu durerea lui și atunci, ca să-l vindec, recurgi la... „broderie de mână”. Gradul avansat de uzură și uscare a peliculei face operația de copiere foarte dificilă, fiind riscantă atât pentru piesa aceea unică pe care trebuie s-o salvăm, cât și pentru noi. (În timpul verii, lucrăm mai mult noaptea, pe răcoare.) Și apoi câte neazuri la copierea filmelor care prin uscare s-au îngustat, având perforațiile contractate și uneori defecte ! Ca să nu se producă degradări ale fotografiilor, trepidății sau greșeli de expunere, trebuie să opresc uneori mașina pentru a corecta cu mâna o decalare sau să-i aplic peliculei — ca o „proteză” — perforații noi... Ca să nu mai vorbesc de slaba calitate fotografică a multor filme produse la vremea lor în condiții primitive...

— Vorbiți-ne despre unul din cazurile mai grave pe care ați izbutit să-l tratați.

— Un „caz desperat”, dar care s-a remediat pînă la urmă, a fost „Războiul pentru independență”. Veche și degradată, copia prezenta, pe lîngă alte defecte, și o dificultate în plus : pentru a produce mai multă senzație și mai multă atracție la public — ori poate pentru a corecta inegalitățile de expunere — diferite scene fuseseră virate (colorate) în albastru, verde, roșu, portocaliu... Mă rog, gustul vremii ! Dar noi trebuia să redăm viața acestui prim film artistic românesc, să obținem o copie curată. Cu o grijă și o teamă pe care v-o puteți imagina, am spălat diferitele bucățele de film, am reparat perforațiile rupte și le-am copiat. Pentru dezvoltare am folosit un revelator special, care a dat un contrast moderat, astfel că la proiecție — ați văzut fragmentele inserate în „Lanterna cu amintiri” — imaginea a fost plăcută. La alt „bolnav”, filmul „Manasse”, am fost nevoit să aplic vechea peliculă pe un film pilot, transparent, ca să-l pot trece prin aparatul de copiat, atât erau de rupte perforațiile.

Tovarășul Bucurescu ar mai fi putut povesti multe despre munca migăloasă de restaurare a

Elena Croltoru, bibliotecară, sortează documente fotografice (fotografia de sus). În boxele depozitului cutiile cu peliculă sînt manipulate cu grijă (fotografia de jos).

unor prețioase documente de cronică, descoperite în fondul arhivei cum sînt: „Serbarea de 1 Mai 1911 la Bordei”, „Manifestația de la Dacia și greva franzelarilor”, „Agricultura în România (1914)” și altele care au fost de altfel valorificate în filme istorice de montaj ca „Imagini ale unui trecut glorios”, „Pagini din istoria partidului”, „Republica la 15 ani”, „Coroana sfărîmată” etc.

★

Mențiunea „Realizat cu concursul Arhivei naționale de filme” este doar una din mărturiile prezenței acestei instituții în viața noastră culturală. Sarcina ei de bază rămîne colectarea și conservarea filmelor. În încăperile depozitului, documentelor vechi de cronică cinematografică li se alătură mereu noi și noi aspecte ale evenimentelor contemporane și ale vieții de toate zilele. În acest mare letopisetz în imagini stau și bobinele cu eticheta: „Bombardamente asupra Capitalei în 1944”, dar și cele cu „Darea în folosință a unor blocuri în Calea Griviței”; cele cu „Reforma agrară în primăvara 1945” și cele cu „Încheierea colectivizării în regiunea Dobrogea”, gata să relateze urmașilor aspecte din istoria anilor noștri.

Nu poate fi trecută cu vederea și o altă sarcină asumată de Arhiva națională, aceea de a întreține în rețeaua punctelor cinematografice ale Ministerului Învățămîntului, în școli și facultăți, circulația filmelor didactice. Peste 1.000 de copii — 628 de titluri — vin și pleacă de la arhivă, sînt controlate și recondiționate, pentru a fi apoi repuse în circuit.

★

Misiunea cea mai înaltă a arhivei este însă de a deveni un focar de răspîndire a culturii cinematografice. Documentarea creatorilor de filme, informarea criticilor de specialitate, pregătirea

studentilor din institutele de artă teatrală și cinematografică, formarea unui public cinefil cultivat și exigent în cinecluburi sau cercuri de „Prietenii ai filmului” nu pot fi concepute fără o veritabilă cinematecă, posedînd cele mai de seamă opere din istoria filmului românesc și mondial.

— Investițiile serioase făcute în ultimii ani — ne spune tov. V. Fernoagă, șeful serviciului de prelucrare a fondului de filme — își arată roadele: dispunînd de o sală de vizionare, munca științifică de identificare și catalogare a înaintat simțitor. S-a încheiat catalogul filmelor de lung metraj și se lucrează la cel al scurt metrajelor, după care se va definitiva clasificarea mai detaliată pe teme, genuri, autori, actori. Printre lucrările științifice puse la punct amintesc „Filmografia producției naționale 1912-1962”, fișele biofilmografice ale creatorilor filmului românesc și cele ale regizorilor străini prezenți în colecția de filme de lung metraj. Celor interesați în studiul istoriei și esteticii cinematografice le mai putem oferi dosare cu documentele filmelor românești realizate în anii regimului nostru, precum și ale unei bune părți din filmele străine aflate în colecție. Există și o fototecă și o bibliotecă înzestrată cu cărți — enciclopedii, istorii de specialitate și periodice românești sau străine din 1923 pînă azi.

— Pe ce cale se produce înzestrarea în continuare a cinematecii?

— Pe căi diverse. În afară de fondul inițial și pe lîngă materialul la zi din producția romînească, primim copii la unele filme străine mai importante care au trecut prin circuitul difuzării. De asemenea, achiziționăm de la particulari filme, documente, fotografii, publicații — firește pe cele ce prezintă interes pentru istoria cinematografiei. Astfel au fost recuperate: o copie a filmului „Manasse”, documente fotografice despre filmul „Ciocoi”, desenul animat „Haplea” al lui Marin Iorda, întreaga arhivă a regretatului Jean Mihail, două comedii mute ale comicilor americani Ben Turpin și Monty Banks și altele. Prin schimb sau achiziție am primit de la alte arhive filme considerate printre valorile mondiale ale celei de-a

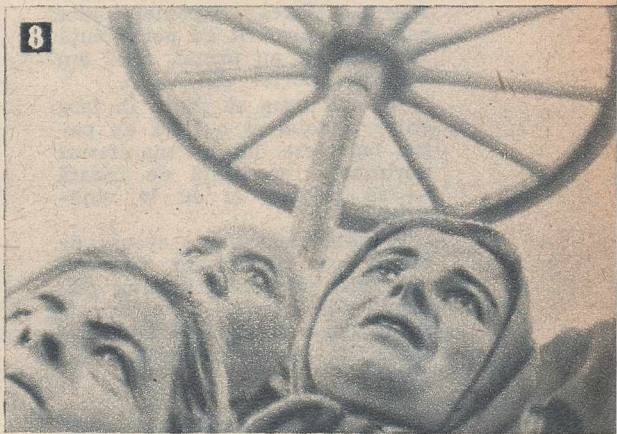
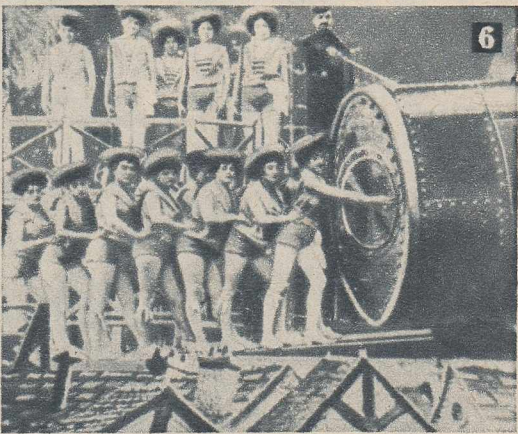
șaptea arte. E semnificativ faptul că de unde în 1959 din filmele proclamate la Bruxelles drept cele mai bune din lume posedam doar două — „Potemkin” și „Henric al V-lea” — astăzi ne mai lipsesc doar două — „Ingerul albastru” și „Greed” („Lăcomie”), pe care vom încerca să le obținem cît mai curînd. Relațiile înnodate cu alte arhive cu prilejul Congreselor F.I.A.F. sau prin legături directe ne-au permis să obținem o serie de filme-antologii ca „Filmul mut danez”, „Antologia clasicilor suedezi”, „Film și realitate” (antologie a documentarului realizată de A. Cavalcanti), „Antologia filmului mut italian” etc. Recent am achiziționat din Uniunea Sovietică o copie a filmului „Ivan cel Groaznic”, seria a II-a, cu scenele filmate de Eisenstein pe peliculă color.

În schimbul filmelor de desen animat ale lui Gopo, Arhiva olandeză ne-a dat colecția documentarelor realizate de regizorul Joris Ivens. Deținem acum material suficient pentru a ilustra istoria unor cinematografii naționale, evoluția unui curent cinematografic, portretul unor personalități marcante de creatori precum și alte teme sau cicluri adresate „Prietenilor filmului”.

★

Manifestarea cea mai concretă a legăturilor arhivei cu publicul cinefil — proiecțiile însoțite de conferințe la „Serile prietenilor filmului” sau de discuții în cinecluburile muncitorești și studențești — a devenit un fenomen curent în viața noastră culturală. Organizate în București cu sprijinul Asociației cineaștilor, cele patru „seri” pe săptămînă nu mai satisfac toate cererile și se pune problema profilării unei săli de cinema cu program permanent ca „Muzeu al filmului”. În țară se înființează mereu noi cinecluburi, iar „Serile prietenilor filmului” inițiate la Iași, Deva și Craiova tind să se permanentizeze. De la Pecica, lîngă Arad, ca și din Periș, din vecinătatea Capitalei, sosesc pe adresa arhivei solicitări de filme și sfaturi pentru organizarea de noi cinecluburi. Ofensiva culturii cinematografice a luat amploare.

Ana ROMAN

Vinătore de balene pe Marea Japoniei

A

m făcut cunoștință cu Marea Japoniei la Vonsan — oraș industrial și în același timp pitorească stațiune balneoclimaterică din R.P.D. Coreeană. Venisem aci să vizitez, între altele, un combinat de îngrășăminte azotoase, și nici prin gând nu-mi trecea atunci că aveam să fiu curînd martorul unei veritabile vinători de balene...

Cînd, într-una din serile petrecute pe terasa unei vile de pe țărm, un bătrîn pescar coreean mi-a povestit pe-ndelete despre expedițiile temerare ale vinătorilor de balene de prin părțile locului, mi s-a părut că totul nu-i decît un crîmpei al vreuneia din acele legende în care este atît de bogat folclorul coreean.

— Nu, nu, asta nu-i legendă — mă preveni bătrînul, ghicindu-mi parcă nedumerirea. Pe vremea mea — continuă el — prindeam balenele cu harpoane aruncate cu mîna, acum însă avem o flotă de vase speciale. Și pentru că tot aveți de gînd să mergeți spre nord, treceți și pe la Cihoncijin, baza balenielerelor noastre.

Așa mi-a încolțit ideea de a participa la o vinătore de balene pe Marea Japoniei, idee care m-a urmărit cu persistență în zilele ce au urmat, pînă am ajuns la portul Cihoncijin.

De aci urma să plece în larg chiar a doua zi o flotă de patru baleniere. Mi-am manifestat dorința — acceptată de îndată — să particip și eu la vinătore.

Pregătiri speciale n-aveam de făcut, așa că mi-am petrecut ziua vizitînd întreprinderea piscicolă din port, o adevărată uzină dacă te gîndești la cantitățile de pește prelucrate aici zilnic.

PE MAREA JAPONIEI ȘI ÎN ADÎNCURILE EI

În zorii zilei următoare, cînd dinspre îndepărtata și uriașă insulă Honshu (pe care se întinde metropola japoneză Tokio) mijeau primele raze de soare,

2

nava pe care mă imbarcasem a părăsit țărmul coreean. Direcția de navigație — nord-est, spre strâmtoarea La Pérouse, care desparte insula Sahalin, aparținând Uniunii Sovietice, de Hokkaido, insulă japoneză.

La început, privind harta căpitanului Kim n-am priceput mare lucru. Văzînd că îmi lipsesc cunoștințele pe care ar trebui să le alibă un participant la o asemenea expediție, el s-a oferit cu multă amabilitate să mă inițieze. A început prin a mă plimba pe întinderile de apă ale Mării Japoniei — folosîndu-se de harta din cabina lui — iar apoi m-a introdus și în... adîncurile ei, cu ajutorul unor semne de pe aceeași hartă, al căror rost începeam încetul cu încetul să-l deslușesc. Iată, în esență, ce am aflat de la căpitanul Kim :

Marea Japoniei — mare semi-închisă în Oceanul Pacific — se întinde între continentul asiatic și insulele Sahalin, Hokkaido și Honshu. Comunică la nord, prin strâmtoarea La Pérouse, cu Marea Ohotsk, la est, prin strâmtoarea Tsugaru, cu Oceanul Pacific, iar la sud, prin strâmtoarea Coreei, cu Marea Chinei de Est. Suprafața Mării Japoniei este de 978.000 km p. Fundul, în formă de pilnie, atinge pe alocuri adîncimi pînă la 4.036 m. Un munte submarin situat în apropierea părții centrale a mării determină o zonă de apă cu adîncimi mai mici — sub 300 metri. Fundul pilniei este nisipos, iar în unele locuri pletros. Clima Mării Japoniei este moderată, fiind dominată de musoni. Iarna bate cu 5-12 m pe secundă musonul de nord-vest, care aduce din Asia aer rece și uscat. Din mai pînă în octombrie bîntuie taifunuri, dintre care unele pricinuiesc mari pagube, mai ales pe litoralul japonez. În perioada iulie-septembrie, taifunurile ating, în partea de sud-est, frecvența de două pe lună. În noiembrie, în partea de nord și pe litoralul vestic se formează gheață, care se menține pînă în martie-aprilie ; ghețurile plutitoare sînt mai numeroase în februarie.

Lumea vie a Mării Japoniei este variată, bogată în specii.

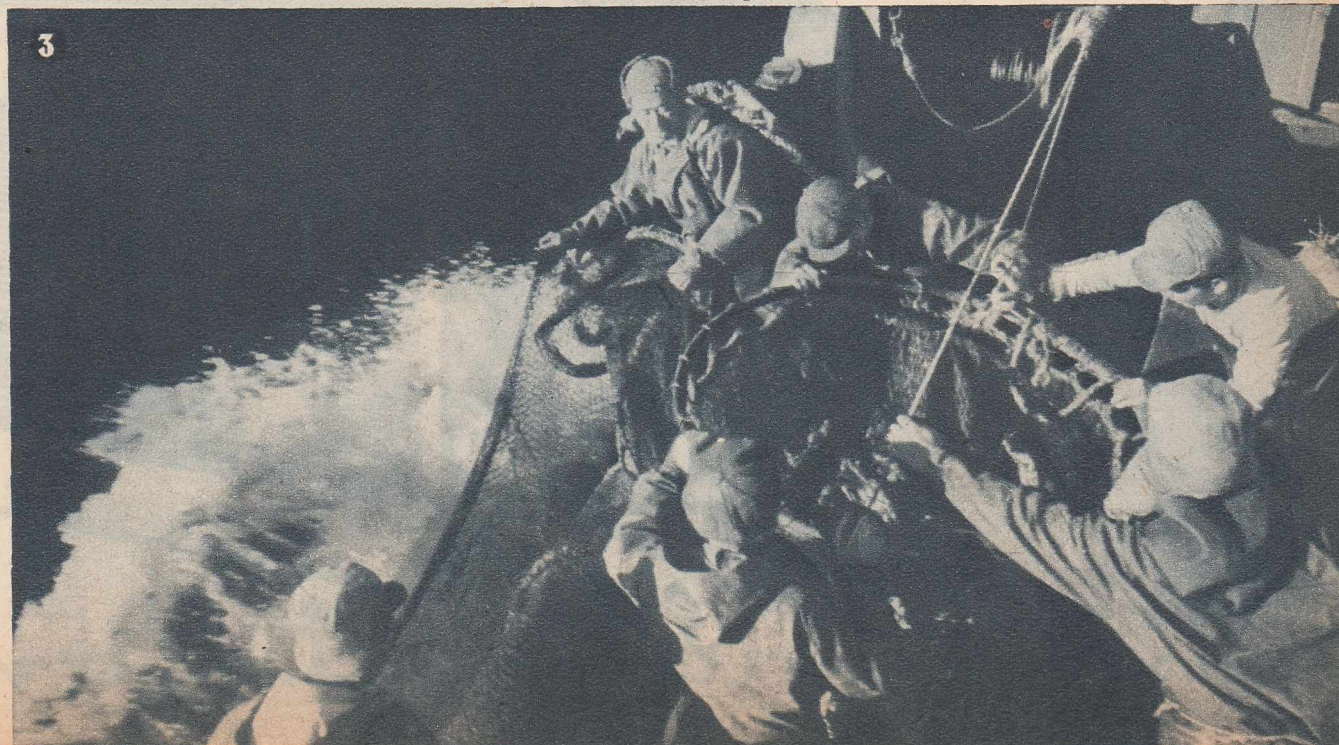
Stan VLAD

(Continuare în pag. 27)

1 Macarale speciale depun pe chel prețiosul vinat.

2 În portul Cihoncijin, muncitorii întreprinderii piscicole au înconjurat balena re-morcată de vasul nostru.

3 Descult cu năvoadele, noaptea.

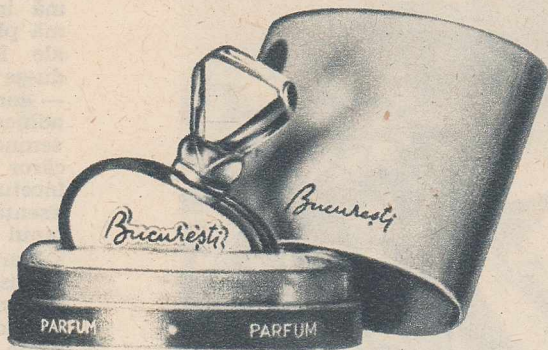

3

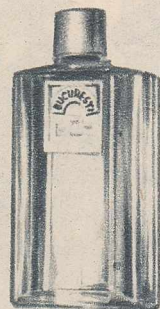

București

O AMINTIRE PLĂCUTĂ...

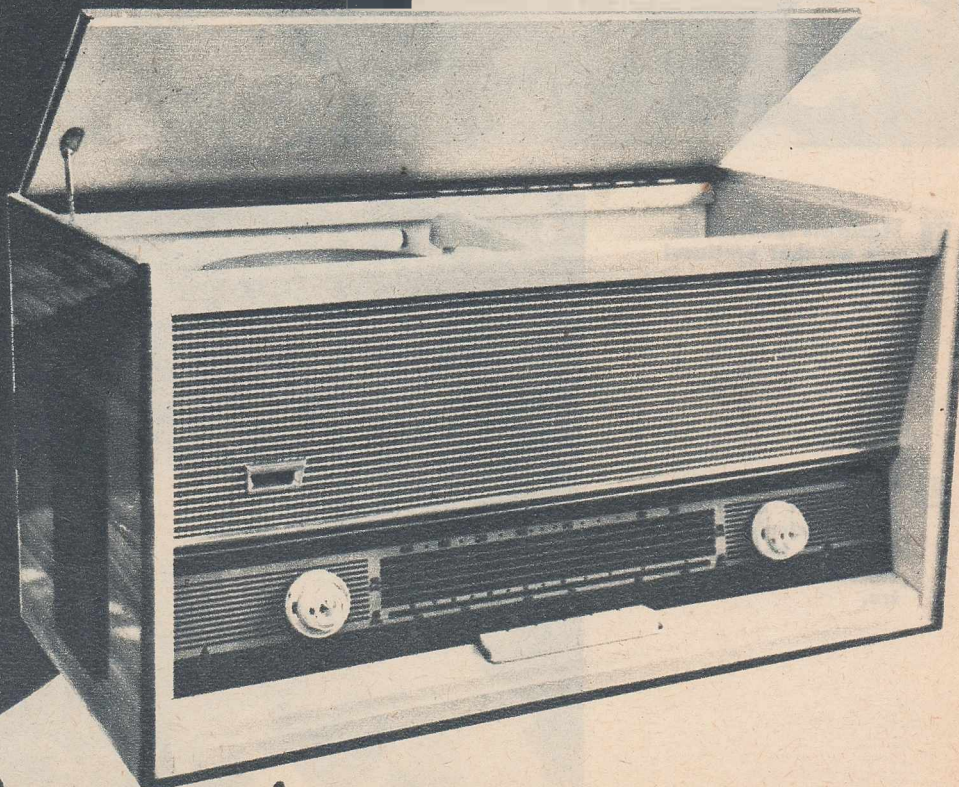

UN CADOU :

5 + 2 tuburi electronice.
 4 game de unde (UL, UM, US, UUS).
 Indicator optic de acord.
 Un difuzor circular 2,5 VA și un
 difuzor eliptic de 1 VA.
 Tensiuni de alimentare 110 v, 120 v,
 220 v.
 Dimensiuni: 720 x 395 x 380 mm.
 Picup cu 4 viteze.

DARCLÉE 2

PRODUS AL UZINELOR

Electronica

BUST

Cuvintele bust și combuștibil sînt prea binecunoscute pentru ca cititorul nostru să aibă nevoie de explicații. Și totuși filologii sînt dispuși să le dea o explicație, la care neșpecialiștii nu se așteaptă și pe care vor fi dispuși s-o respingă imediat ca fiind neverosimilă, ba chiar contrară bunului-simț!

Intr-adevăr, filologii ne informează că cele două cuvinte sînt înrudite și că au la bază un sens comun: a arde. Desigur, combustibilele ard și sînt utilizate tocmai pentru proprietatea lor de a dezvolta căldură prin ardere. Dar un bust?!

Înainte de a ne exprima neîncrederea e mai prudent să ascultăm povestea. De unde vine cuvîntul bust și ce a însemnat la origine? Răspunsul îl aflăm în limba latină, în vocabularul căreia găsim cuvîntul bustum, de unde l-au împrumutat limbile europene moderne. Bustum însemna „ars” și era un adjectiv ca și cuvîntul cu care l-am tradus. Printre altele, el a fost folosit și în imbinări ca corpus bustum (= corp ars), cadaver bustum (= cadavru ars), mortuus bustum (= mort incinerat). Desprins din aceste imbinări prin suprimarea substantivului precedent, bustum a căpătat el singur înțelesul grupului de două cuvinte. Deci bustum a ajuns să însemne „cadavru ars”.

Românii aveau obiceiul să pună pe morminte o mică reprezentare (sculpturală) a celui îngropați acolo, astfel că bustum capătă accepțiunea de „chip pus pe un mormînt” și apoi aceea de „statuetă înfățișînd o persoană” (decedată sau încă în viață). Pînă la sensul lui bust de astăzi mai lipsește foarte puțin: limitarea la înțelesul de „statuie care prezintă numai partea de sus a corpului”.

Sorin STATI

UNESCO

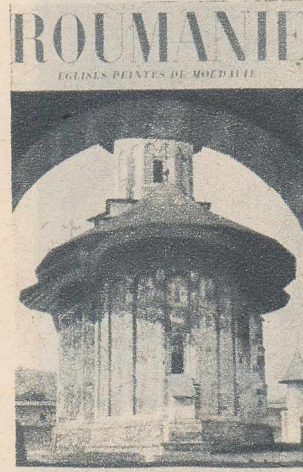
ȘI VECHILE MONUMENTE MOLDOVENEȘTI

În „Colecția UNESCO de artă mondială”, publicată de „New York Graphic Society”, în colaborare cu UNESCO, consacrată capodoperelor artei universale, a apărut un splendid album intitulat „România — biserică pictată din Moldova”, tipărit la Milano, în condiții grafice deosebit de frumoase. Albumul, apărut în edițiile germană, engleză, spaniolă, franceză și italiană, conține un număr de 32 de excelente reproduceri în culori, în dimensiunile de 34/45 cm și texte explicative.

Frescele reproduse au fost pictate între anii 1535 și 1604 pe zidurile din afară ale bisericilor din Arbora, Humor, Voroneț și ale mănăstirilor Moldovița și Sucevița.

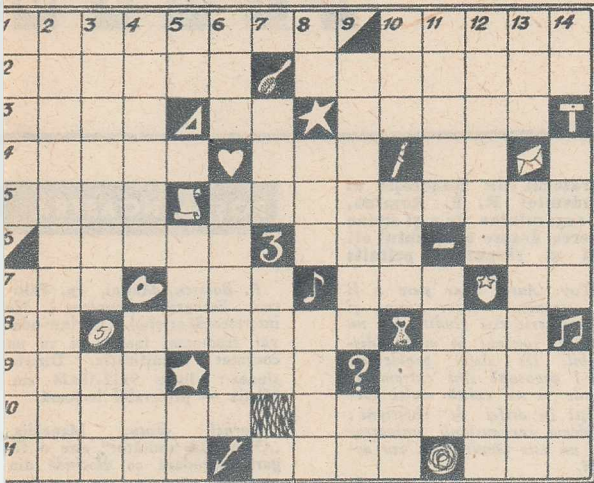
Albumul are o prefață semnată de André Grabar, (care a mai publicat și alte studii asupra acestor fresce) și un text introductiv aparținînd academicienului Gheorghe Oprescu.

O elogioasă recenzie a acestei lucrări de artă a apărut în revista „Le Courrier”, editată la Paris de UNESCO. Articolul este ilustrat cu o imagine a laturii de apus a bisericii din Voroneț, tipărită pe întreaga pagină a doua a copertei interioare. În această recenzie se arată că „...bisericile moldovenești din nord-estul României evocă uriașe cărți cu imagini. O somptuoasă frescă din sec. al XVI-lea, Judecata din urmă, iluminează fața de vest a bisericii mănăstirii Voroneț”. Re-

Dezlegarea jocului „CUVINTE”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) Prefață — Uv — C. 2) Rare — Omonime. 3) Odată — Emislar. 4) Matematică — T. 5) Ica — Afis — Tra. 6) Și — Arătat — Et. 7) Inimi — A — Roz. 8) Uitate — Sărut. 9) N — Ab — Da — Dame. 10) Eu — Ivl — Mută. 11) Sol — Tricota. 12) Tacită — Mereu.

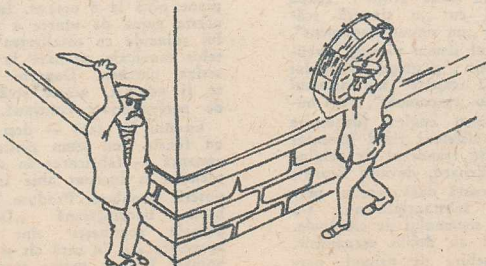
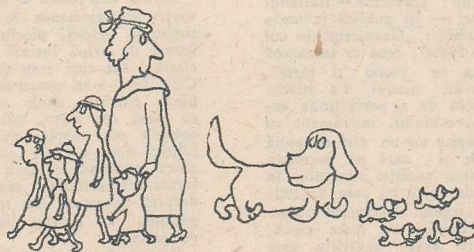
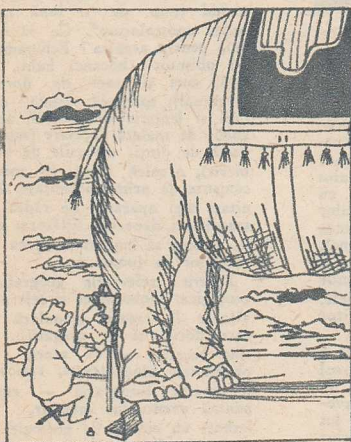
SEMNE

ORIZONTAL : 1) Pe semne — Înregistrează semna... de dragoste. 2) Semne pografice — Acut. 3) Uedere — Semn de întrebare Intocmai. 4) Unul din semnele particulare — Intocmai. 5) Inamă măestrie (pl.) — Semn particular... accident. 6) Semn de... neatente Lasă semne în urma lor... Curent (abr.). 7) Cu sem... monetare — Fir — sentiment — Vocale. 8) E-na Bălan — Pe locul doi Cu multe semne tipografice. 9) Alt semn de înebare — Are un semn la... uler — Obligat. 10) Semnal ... tren (pl.) — Semn, mbol (pl.). 11) Aparat de mnalzare acustică —

Semnul inocenței (fem.) — Ori. VERTICAL : 1) Încercare — Semnul care anulează diezul sau bemolul. 2) Însemnată. 3) Indicat — Munte în R.S. Cehoslovacă. 4) Unul dintre cele 12 semne ale zodiacului — Cînd albesc e semn de bătrînețe. 5) Acar! — Riu în Ural — Simbolul molibdenului. 6) Ocazional servește și la semnalizat — Fraze între ghilimele. 7) Diminutiv masculin — Nu altfel. 8) Notă muzicală — Veche măsură de capacitate — Semnal... telefonic. 9) Semn de răceală — Mircea Bogdan. 10) Diminutiv feminin — Tragere la semn — Ued în Algeria. 11) Semn... aritmetic — Refugiul. 12) Caracter tipografic — Deosebit. 13) Mire în Munții Apuseni — Semn grafic. 14) Acut! — Pari — Folosit la desen.

FĂRĂ CUVINTE

(umor din presa de peste hotare)

PREA MULTĂ

LUMINĂ ȘTRICĂ!

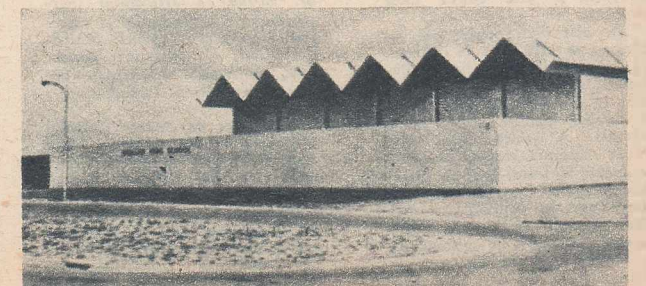
În toată lumea, clădirile de școală sînt prevăzute cu ferestre mari, prin care lumina zilei pătrunde din belșug și nimeni pînă acum nu s-a gîndit să schimbe ceva în această rînduială. Nimeni, pînă la arhitectul american Jim W. Tunnell, care a construit o școală sui-generis. Dar să dăm mai bine cuvîntul ziaristului vest-german Karlheinz Przybylla, care semnează corespondența respectivă : „Lumina naturală nu este bună pentru ochii copiilor. Aceasta o afirmă arhitectul Jim W. Tunnell, după planurile cărui s-a construit în orașelul McAllen din Texas, în imediata apro-

piere a frontierei mexicane, o nouă clădire de școală.

Clădirea nu are nici un geam, pentru ca elevii să nu fie sustrași de cele ce se petrec dincolo de sălile de clasă. În afară de această — pretinde dl. Tunnell — în școlile obișnuite, datorită intensității luminii, care variază în cursul zilei, ochii copiilor sînt suprasolicitați. Acum încăperile sînt iluminate egal, cu aceeași intensitate a luminii”.

Arhitectul Tunnell a declarat : „Am și ridicat șase asemenea școli. Alte șapte se află în curs de construcție”.

Așa arată exteriorul originalei școli a arhitectului Tunnell. Viitorul ei depinde, în ultimă analiză, de rezultatele practice pe care le va avea inovația arhitectonică.

RĂSPUNS LA O SESIZARE

În nr. 9/1964 al „Flacării” a apărut o fotografie prezentând un aspect din piața gării Rîmnicu-Sărat, care dovedește lipsă de spirit gospodăresc. Sfatul popular al orașului respectiv ne-a răspuns prompt: „Sesizarea revistei dv. este justă. Ca urmare, Comitetul Executiv a luat măsuri ca piața din fața gării să aibă de acum înainte o înfățișare civilizată”.

BRÎNCUȘI ÎN MUZEELOR LUMII

„Muza adormită” — marmură. Muzeul Guggenheim, New York.

„Care sînt cele mai reprezentative opere rămase de la sculptorul C. Brîncuși și unde se găsesc ele?”

Grigora GHEORGHE
muncitor, București

Marele nostru Brîncuși (1876-1957) a lăsat posterității o valoroasă moștenire artistică. Multe din lucrările lui împodobesc azi cele mai pretentioase muzee de artă sau colecții particulare din întreaga lume.

Iată câteva din capodoperele brîncușiene și locul unde se găsesc ele.

La Muzeul de artă al R.P. Romîne se află *Rugăciune* — o statuie din bronz reprezentînd o femeie ingenuă — și *Domnișoara Pogany*. La Tîrgu-Jiu se află ansamblul monumental compus din faimoasa *Coloană fără sfîrșit*, *Poarta eroilor* și *Masa tăcerii*, inspirate din bogățiile artei populare. Alte lucrări se găsesc la Muzeul de artă din Craiova, la Buzău și în alte orașe din țară.

La Paris, în Muzeul național de artă modernă și Muzeul de artă modernă al orașului Paris, se află o seamă de lucrări, printre care *Foca*, și *Cocoșul salutînd soarele*. La Muzeul național de artă modernă a fost reconstituit atelierul sculptorului incluzînd circa 100 de lucrări, printre care o variantă a faimoasei *Păsări măiestre*; tot la Paris, în cimitirul Montparnasse, se găsește *Sărutul*, o sculptură la cavoul unei familii pariziene; în sfîrșit, alte opere sînt păstrate în colecțiile H. P. Roche și altele. La Londra, în Tate Gallery, și în colecția H.S. Ede din Cambridge se păstrează câteva lucrări din marmură și bronz lustruit. Colecția Peggy Guggenheim din Veneția deține lucrarea *Pasărea în spațiu* și alte câteva piese valoroase.

Cele mai multe opere ale lui Brîncuși se află însă în S.U.A., iar Muzeul de artă din Philadelphia este cel mai bogat din lume în opere de-ale sale, avînd 24 lucrări, printre care și o acuarelă, o peniță, gușă etc. Dintre sculpturi, *Arcada* și *Bancă* (sculpturi în lemn) sînt de inspirație populară romînească. La New York, în Muzeul de artă modernă, sînt 10 lucrări, printre care o variantă *Miss Pogany*; la Gallery of Living Art se află un *Tors*, în onix; în Mu-

zeul Guggenheim sînt 4 lucrări, iar altele se află în colecțiile particulare: Lambert (*Șeful*, foarte originală sculptură în lemn), Fr. Stafford și Kate Steichen. La Chicago, la Clubul artelor, se află *Pasărea de aur*, iar în Muzeul de stat este o replică a *Muzei adormite*; în sfîrșit, la Institutul de artă din Chicago — 3 lucrări, printre care un *Chip străvechi* și o *Leda* în marmură.

Un *Tors de tînăr* se află în Muzeul de artă din Cleveland, iar la Galeria de artă a Universității din Yale, o *Pasăre galbenă*. Alte opere se găsesc la Washington, în Muzeul Arford și în colecția E. Meyer; de asemenea, în muzele din Los Angeles, Buffalo și la Galeria de artă din Palm Beach, precum și în colecțiile Sally Lewis din Portland, A. Ault din New Carren, Levin din Detroit și R. Ingersoll din Pennsylvania.

În Brazilia, la Sao Paulo, în colecția Matarazzo se găsesc *Cap de copil* și alte două lucrări. În India, la Indore, există un proiect brîncușian *Coloană de templu*.

După cum se vede, zeci de muzee și colecții de artă din cele mai însemnate centre culturale ale lumii păstrează lucrări ale lui Brîncuși — semnificativă recunoaștere a înaltei sale măiestrii artistice.

PE MARGINEA „EXPANSIUNII METAGALAXIEI”

În urma apariției în „Flacăra” nr. 50/1963 a articolului „Expansiunea metagalaxiei”, astronomul amator Aurel BOAR, din Arad, de profesie proiectant, ne trimite o scrisoare din care reproducem următoarele:

„Am citit cu interes articolul profesorului universitar Călin Popovici despre expansiunea metagalaxiei, mai ales că această problemă mă preocupă de mai mulți ani.

Ca astronom amator, fără pretenția de a descoperi ceea ce e de competența savanților, am încercat să elaborez o ipoteză a

expansiunii aparente a metagalaxiei. Pornind de la existența a două efecte Doppler (efectul radial, de îndepărtare reală de-a lungul razei vizuale, și efectul transversal, de îndepărtare aparentă) se poate presupune că există și două moduri de a interpreta efectul Hubble (cu privire la deplasarea spre roșu a spectrului în raport direct proporțional cu îndepărtarea de noi a galaxiilor): 1) că galaxiile «fug» una de alta; 2) că ele se deplasează transversal pe raza vektorate care unește fiecare galaxie cu centrul metagalaxiei. Efectul Doppler transversal este un efect paradoxal, deoarece produce doar impresia unui efect de îndepărtare. Putem deci presupune că și expansiunea metagalaxiei este un fenomen paradoxal. De aceea, se pune întrebarea: cum se face că pînă în prezent efectul transversal n-a fost utilizat încă la interpretarea efectului Hubble?

Acum patru ani am făcut o lucrare asupra fenomenelor Doppler paradoxale și de atunci încoace noi aspecte au fost elucidate și așteaptă să fie împărtășite celor ce se interesează de problemele astronomiei, printre care mă număr și eu”.

Am transmis scrisoarea primită de la cititorul din Arad, autorului articolului citat, profesorului univ. CĂLIN POPOVICI, șeful secției astrofizică-sateliți de la Ob-

servatorul din București al Academiei R. P. Romîne, cu rugămintea de a-și spune părerea despre conținutul ei. Iată și răspunsul primit:

„Totuși autorul crede că vitezele de îndepărtare, observate, ale galaxiilor sînt de fapt viteze transversale de rotație — dintr-o bucată — în jurul centrului metagalaxiei. Aceasta ar admite că noi ne aflăm în centrul metagalaxiei, ceea ce nu este susținut de nimeni în prezent, și că rotația în jurul centrului s-ar face «dintr-o bucată», vitezele lineare crescînd proporțional cu distanța (adică rotația se face cu o viteză unghiulară constantă ca la o roată rigidă). Nu cred că au loc astfel de mișcări, în galaxia noastră corpurile îndepărtate rotîndu-se, ca în sistemul solar, cu viteze lineare tot mai mici, cu cît ne apropiem de marginea externă a sistemului.

Mișcări de rotație în metagalaxie au mai fost cercetate de unii astronomi, dar ipotezele cunoscute nu au caracterul sistematic enunțat de tov. Boar”.

PIANUL EXISTĂ DE 253 DE ANI

„Am citit în „Flacăra” un articol cuprinzînd istoricul unor vechi instrumente muzicale. Aș dori să cunosc și povestea pianului”.

Liviu PÎNTECAN
str. G. Aron nr. 2, Reghin

Răspunde conf. DRAGOȘ TĂNĂSESCU de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”.

După o acerbă dispută între muzicologii italieni, francezi și germani, s-a stabilit anul nașterii pianului la 1711, cînd constructorul de clavecine — italianul Cristofori — își publică invenția sa intitulată: „Gravicembalo col piano e forte”, ceea ce înseamnă „clavecin cu piano și forte”. Într-adevăr, pianul s-a născut din nevoia de a perfecționa sunetul clavecinului, instrument cu corzi ciupite cu un vîrf de pană sau piele și care nu permitea modificarea nuanței sunetului în funcție de forța cu care degetele apăseau clapele. Înlocuind resortul de ciupire cu niște ciocănele care erau azvîrlite spre corzi de pîrghia clapelelor, s-a putut realiza dependența dintre intensitatea sunetului și forța de atac a clapelelor.

Perfecționările care au urmat în mecanismul pianului se pot împărți în două grupe: grupa sistemului cu „o singură scăpare” sau „un singur eșapament”, așa-numitul sistem vienez, inventat de Stein; și grupa sistemului cu „dublă scăpare” sau sistemul cu „dublă eșapament”, așa-numitul sistem englez (denumire inexactă, sistemul fiind inventat în 1823 de francezul de origine germană Erhard, devenit Erard). De la această dată nici o perfecționare substanțială nu s-a mai adus sistemului de ciocănele.

Sistemul cu dublu eșapament, spre deosebire de primul, permite, printr-un mecanism complex de pîrghii, azvîrlirea ciocănelului, indiferent dacă atacăm

clapa în toată cursa ei sau fragmentar. Aceasta face posibilă între altele o varietate de nuanțe mult mai fină.

În afara perfecționării mecanismului de percuție, constructorii de piane au dus o muncă uriașă pentru găsirea lemnului cu cea mai bună rezonanță, cu rezistență la tracțiunea corzilor (la pianele moderne tracțiunea corzilor depășește 20 de tone), pentru stabilirea numărului și calității corzilor, a locului unde să fie lovite de cître ciocănele, a calității postavului acestor ciocănele etc., etc.

Forma exterioră a pianului a variat de asemenea în decursul timpului. Astfel, plecînd de la forma de aripă întinsă a clavecinului, așa cum erau pianele lui Cristofori, s-au construit ulterior pianele pătrate, unele servind și ca masă sau birou, pianele scrin, consolă etc. Astăzi nu se mai fabrică decît pianele „cu coadă”, adică păstrînd în linii generale forma clavecinului, sub pianele drepte, cunoscute sub numele de pianine, cu corzile în poziție verticală.

Pianele lui Cristofori aveau o claviatură pînă la 4 octave și jumătate. Pe timpul lui Mozart pianul nu depășea 5 octave, al lui Beethoven 6 octave, al lui Schumann și Chopin 6 octave și jumătate. Astăzi se fabrică pianele pînă la 8 octave. În felul acesta gama de sunete a pianului coincide cu totalitatea sunetelor muzicale pe care le poate sesiza urechea. Departe de a se fi epuizat, aceste străduințe de perfecționare continuă.

La noi în țară — deși avem un foarte bun lemn pentru rezonanță — fabricarea în serie a pianelor a început abia în anii puerii populare. Produce la fabrica bucureșteană „Doina”, pianele romînești sînt bine apreciate atît în țară cît și peste hotare. Iar un succes recent în această direcție îl constituie realizarea noului pian romînesc de concert, „Lipartii”.

POȘTA NOASTRĂ

P. Botescu, Mălini, rn. Fălci-ceni. Fotografii frumoase? Ne interesează oricînd. Dar într-adevăr frumoase, inedite și cu un conținut semnificativ. Dimensiunea: între 9x12-18x24 cm. Hîrtia — preferabil lucioasă.

Cornel Motu, Mangalia. „Olandezul zburător” este o figură legendară ce descinde din poveștile născocite pe marginea călătoriilor marinărești din secolul al XV-lea, secol de mari descoperiri geografice. Conform legendelor ce au circulat în secolele următoare acestei epoci, ar fi fost vorba de un căpitan al unui „vas-fantomă”, biestemat, zice-se, să rătăcească vesnic pe mări, fără a putea vreodată să atingă un țărîm. Înflînrea cu „vasul-fantomă” al „Olandezului zburător” — se spunea — aducea întotdeauna după sine naufragiul și dezastrul. Bineînțeles că legenda a fost folosită de diferiți tîlhari de mare, de tot felul de mistificatori și alții, în diferite împrejurări cînd aveau loc, pe îndepărtatele mări, jafuri, crime sau catastrofe marine.

Totuși legenda a avut și o urmare pozitivă: ea a inspirat opere geniale unor scriitori și compozitori aparținînd romantismului, ca Walter Scott, Heinrich Heine, Richard Wagner ș.a.

Prof. M. Călugăra, comuna Costache Negri, reg. Galați. Aplaudăm cu toată căldura ideea de a vă petrece concediul călătorînd timp de o lună „per pedes apostolorum”. Ce vă trebuie pentru aceasta? Echipamentul obișnuit: bocanci buni, raniță, cort și saci de dormit (eventual), spirtieră, veselă, ciorapi și lenjerie de schimb, articolele de toaletă necesare (săpun, pastă de dinți, ustensile de bărbierit), o mică trusă cu medicamente de primă necesitate. Nu uitați nici aparatul de radio cu transistori, deoarece călătoria dv. nu trebuie să însemne ruperea legăturilor cu lumea.

Pentru referențe geografice, geologice, zoobotanice și cele privitoare la creația populară pe care doriți să le pregătiți, vă sînt necesare — în afară de obișnuitele blocnotesuri, creioane și aparat fotografic — cutia pentru eventualul insectar, un ierbar, un ciocan de geologie și, dacă vă stă în putință, un magnetofon cu transistori și cu benzi de rezervă pe care să puteți face înregistrări folclorice. Desigur că toate acestea vor cere unele investiții. Merită însă să le faceți; vă vor fi răsplătite din plin, prin satisfacții de tot soiul.

În ceea ce privește viața și activitatea lui Costache Negri, diferite date veți găsi în materialele apărute acum cinci ani, cu prilejul centenarului Unirii Principatelor Romîne. Iar dacă drumetia pe care o plănuți pentru la vară vă va purta și pe valea Trotușului, nu omiteți să vizitați și orașul Tg. Ocna. Acolo, în incinta cetății în care se află mănăstirea Răducanu, este mormîntul lui Costache Negri (alături de al Elenei Cuza), iar spitalul orașului se află instalat în fosta casă a înflăcăratului luptător pașoptist și unionist, despre viața căruia țirgocenii mai în vîrstă vă pot povesti diferite amintiri păstrate de bunicii lor.

Ivo Birta, Reșița. Noțiunea „piatra filozofală” n-are nici în chin nici în mîncă cu filozofia. Despre ce e vorba? În evul me-

(Urmare din pag. 17)

pină la 11 metri pe secundă. (S-a calculat că o balenă ar putea face înconjurul globului în 23 de zile și 12 ore.)

Ceea ce s-a întâmplat în minutele următoare n-a semănat nici a aventură romantică și nici nu m-a emoționat, așa cum mă așteptasem. Am văzut aproape de noi, cam la 25 de metri, cum apa începe întâi parcă să fiarbă în cercuri, apoi țșnește tot mai sus și culoarea ei verde și limpede prinde să se înnegrească. Până să observ bine spinarea giganticei creaturi, tunul de la prova slobozise harponul aducător de moarte și, aproape în aceeași clipă, balena se scufundă brusc. Am mai auzit și zgomotul înăbușit făcut de grenada din vârful harponului, care explodase imediat în corpul uriașului mamifer. Nu mi-am dat seama că lovitura nimerise în plin decât atunci când am văzut bandula care se derula și când pe punte izbucni explozia de bucurie a marinariilor. În timp ce vânătorii își sărbătoreau izbînda, în locul unde cu puțin înainte zărisem pentru o clipă apărînd și dispărînd balena, se putea vedea o pată roșie, din ce în ce mai mare.

Pe măsură ce cablul care trăgea prada spre vas se înfășura în jurul tobei, pe bord emoția devenea tot mai intensă. Un compresor începeuse să pompeze aer în corpul uriaș și la suprafața apei însingurate apăru o balenă de mărime apreciabilă; din ochi părea să aibă cam 14 m.

Abia după ce am privit-o îndelung și ne-am liniștit, ne-am dat seama că trecuse ora prinzului. În cinstea victoriei la care fusesem și eu martor, l-am rugat pe bătrînul bucătar Han să prepare scrumbiile cele aurii pe care un marinar le prinsese viu și le pusese într-un butoi pe punte, oferindu-mi-le în dar. A trebuit să explic îndelung că pînă în țara mea sînt aproape 20.000 de kilometri și că mi-ar fi imposibil să le iau cu mine. Bucuria prilejuită de prețiosul vînat i-a determinat în sfîrșit pe marinari să accepte propunerea mea, și astfel ne-am ospătat cu toții pe cinste.

Spre satisfacția noastră, calea de întoarcere, după atîtea zile de încordată așteptare, a fost mult mai scurtă și mai ușoară. Am întîlnit pe drum una dintre navele care ieșiseră în larg o dată cu noi și am fost foarte mindri văzînd că balena vînată și remorcată de aceasta era mai mică decît cetaceul nostru.

Cerul încă nu se luminase de ziuă cînd în depărtare începură să licărească luminile Cihoncinului. La baza piscicolă de pe țarm, lucrătorii care trebuiau să ia în primire și să înceapă imediat tranșarea balenelor și prelucrarea cîrnii și a grăsimii fuseseră înștiințați prin T.F.F. și așteptau cu nerăbdare sosirea vaselor.

M-am despărțit cu părere de rău de noii mei prieteni. Datorită lor fusesem martor la o adevărată vînătoare de balene, despre care pînă atunci nu știussem decît din auzite.

Stan VLAD

Principalii reprezentanți ai regnului vegetal sînt ierburile de zoster și peste 250 specii de alge verzi, cenușii și roșii. În ce privește fauna, cea din părțile de nord este esențial diferită de aceea din sudul mării. În nord sînt caracteristice speciile de apă rece, ca scrumbiile, crabii, țiparii și balenele, în timp ce în sud marea este populată de sardele și broaște de mare.

★

Prima zi pe navă mi-am petrecut-o aproape în întregime în cabina căpitanului Kim, ascultînd explicațiile lui și urmărind hărțile cu ajutorul cărora acesta făcea exemplificări... A doua și a treia zi, drumul pe întinderile nesfîrșite de apă, surprinzător de liniștite în acel sezon de început de iarnă, a continuat fără să se întimplă nimic deosebit. Harponierii, care abia așteptau să-și arate îndeminarea, dădeau vădite semne de nerăbdare.

„JET DE APĂ LA BABORD!”

Alte cîteva zile s-au scurs destul de monoton. Noroc că marinarii coreeni se dovedeau oricînd dispuși să ne povestească legende din moși-strămoși sau întîmplări de pe mare. Iar cînd îi întrebam cîte ceva despre „secretele” meseriei lor, ne dădeau cu mult zel ample explicații, spre încurcătura lui Pak, însoțitorul meu, care — la fel de neinițiat ca și mine — nu știa cum să-mi traducă puzderia de termeni de specialitate.

Eram într-a noua zi a călătoriei noastre. Cum mi s-a spus apoi, ne aflam la 137,7 grade longitudine estică și 43,7 latitudine nordică în clipa cînd, de la postul de observație, al doilea secund a semnalizat: „Jet de apă la babord!”

Era dis-de-dimineată, la ora cînd soarele abia răsare. Nu auzisem semnalizarea și nu sesizasem nici agitația de pe punte. Ceea ce m-a frapat a fost faptul că motoarele s-au oprit, zgomotul acela cu care mă obișnuisem a dispărut dintr-o dată. Cînd am ajuns pe punte, fețele harponierilor trădau încordare. Căpitanul Kim dădea tot felul de comenzi scurte. Am înțeles într-o clipă ce se întimplă și am început să trăiesc bucuria pe care o așteptam de atîtea zile.

Apropierea de locul unde jetul caracteristic se zărise prin aparatele de bord a durat două-trei ceasuri. Plin de emoție, scrutam oglinda înspumată a mării, dar mărturisesc că nu vedeam nimic. Cetaceul întîrzia să-și mai trădeze prezența printr-un nou jet de apă. Între timp nava era manevrată cu iscusință în direcția unde se bănuia că se află prada. Înaintam foarte încet, vasul fiind purtat mai mult de curent. Mi s-a explicat apoi că balenele au un simț ascuțit al auzului și de aceea trebuie să te apropii de ele fără zgomot, cu multă grijă. Dacă le parvine zumzetul elicelor totul este ratat, posibilitatea lor de deplasare fiind foarte mare —

este expresia în sensul ei figurativ: descoperire uluitoare, miraculoasă.

Lucreția și Viorel Firțeanu, Pitești. Ne bucurăm sincer că, datorită legăturii făcute prin intermediul rubricii noastre „Cititorii către cititori”, v-ați putut cunoaște și, pînă la urmă, căsători. Vă urăm să aveți parte de cea mai deplină fericire.

V. SILVIAN

★

Viorel Lupea, Cluj; Ion Cruceană, Fitești; Gh. Ghiță, Petroșani; prof. Ștefan Andronache, Cudalbi; Gh. Spătaru, Baia Mare; Zaharia Strugaru, Vatra Dornei; Mihail Teodorescu, Cîmpina; Ion Florea, Costești; Ionel Enache, Buzău; Saly Rachif, Galați; Romulus Reut, Lugoj; Alex. Bardă, Roman; Eka Boscovici, Balș; Nicoleta Jurj, Timișoara; Ion Zelea, Rușeni; C-tin Ionescu, Ploiești; Octavia Marache, Brăila; Vasile Stana, Șimleul Silvaniei; C-tin Dulgheru, Ploiești — tuturor celor de mai sus li s-a răspuns prin poștă.

diu, precum probabil știți, erau numeroși alchimisti care trudeau zi și noapte în laboratoarele lor pentru a „fabrica” aur. (În paranteză fie spus: cercetările întreprinse cu acest scop au dus în multe cazuri la descoperiri deosebit de importante, întreaga dezvoltare ulterioară a chimiei avîndu-le de fapt la bază.) Desigur însă că alchimistii n-au putut realiza niciodată mult visata transformare în aur a altor corpuri. Tocmai de aceea, probabil, acolo unde faptul nu a apărut, și-a găsit loc legenda: oamenii ce nu-și puteau închipui fenomenul transmutației elementelor altfel decît pe cale supranaturală, și-au imaginat o substanță cu proprietăți miraculoase, care, prin simplă atingere, ar preface în aur orice alt metal. Acestei substanțe imaginare i-au dat numele de „piatra filozofală”. Iar cînd ideea s-a încetățenit, cercetările alchimistilor s-au îndreptat aproape în exclusivitate în direcția descoperirii acestei substanțe, care bineînțeles n-a putut fi găsită, pentru că, pur și simplu, așa ceva nu există și nu poate exista. Singurul lucru care a rămas din această noțiune

CITITORII CĂTRE CITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Ionel A. Beraru, elev, Brăila, str. Sfinții Voievozi nr. 35; teme diverse; Costel Dincă, muncitor, Craiova, bariera Vîlcii nr. 151; ilustrate; Delia Doblea, elevă, Arad, str. Mucius Seveola nr. 12; ilustrate; Ilie Moraru, Mihai Bălan și Mirel Bolog, studenți, Iași, Căminul studentesc, str. Păcurari nr. 9; ilustrate; Dorel Filip, lăcătuș, și Angelica Filip, elevă, Călan, bloc III, ap. 7, reg. Hunedoara; teme diverse; Wojcich Marasak, Lodz, Astronautow 11/4, R. P. Polonă; teme diverse; Boleslan Balcerzak, Wierzboicice, pocz. Cigzen, pow. Stupka, woj. Poznan, R.P. Polonă; filatelie, sport, cinema (în polonă, rusă, franceză); Wistu Kazimierz, Stupka, ul. Poznanska 18, woj. Poznan, R. P. Polonă; filatelie, ilustrate; Steluța Enc, elevă, com. Scăieni, reg. Ploiești; ilustrate; Ionel Scotică, Școala de 8 ani, Gemelecu, rn. Brăila; literatură, ilustrate; Ilie Sîrbu, elev, Hunedoara, str. 23 August nr. 1; teme diverse, ilustrate; Alexandru Brujan, mecanic, Deva, str. Progresului nr. 2; ilustrate; Constantin Coșofreț, mecanic, C. H. „16 Februarie”, Corbeni, rn. Curtea de Argeș; filatelie, ilustrate; Aurelia Rusu, Școala de 8 ani, com. Cocărești-Colț, rn. Ploiești; ilustrate;

Cezar Georgescu și Ghiță Theodor, studenți la Electronică, București, Splaiul Independenței nr. 290; literatură, muzică, tehnică; Puica Iliescu, elevă, Școala tehnică sanitară Buzău; medicină, ilustrate; Carmen Anghel, elevă, Ploiești, str. Democrației nr. 51; literatură, ilustrate; Ioan Lazăr, funcționar C.F.R. Medgidia, bloc II, ap. 15; teme diverse; Mioara Cirtu, Craiova, str. Remus nr. 13; literatură, cinema, sport; Toma Venti Danciu, student, Institutul pedagogic Arad; ilustrate; Flavia Manea și Violeta Lungu, studente, București, Spl. Independenței nr. 204, bloc D, rn. 16 Februarie; ilustrate; Alina Caselly, elevă, Calafat, str. 1 Mai nr. 58; teme diverse, ilustrate; Angela Vasile, muncitoare-textilistă, Lugoj, str. Alecu Astalaș nr. 22; literatură, muzică, sport; Mioara Lăcătușu, studentă, Inst. pedagogic, Bačău, Calea Mărășești nr. 159; ilustrate; Gh. Nedelcu, lăcătuș, Craiova, str. Dezrobirii nr. 15 A; ilustrate; Pop Mihali, student, Petroșani, Căminul nr. 1; ilustrate.

Din partea redacției:

Numărul cititorilor care cer să li se publice adresele în această rubrică fiind foarte mare, adresele respective vor apărea în limita spațiului — în ordinea sosirii scrisorilor.

DE LA CORESPONDENȚI

În căutarea primelor fire de iarbă. (Prof. V. Popovici, Cratova)

Undele și lumea vie

DEZVOLTAREA IMPETUOASĂ A FIZICII NUCLEARE A DAT NAȘTERE UNEI ȘTIINȚE NOI, RADIOBIOLOGIA, CU MULTIPLE APLICAȚII ÎN VIAȚA DE TOATE ZILELE

Radioactivitatea a influențat din totdeauna lumea vie — și nu numai pe aceasta. Unii oameni de știință consideră că însăși formarea și evoluția globului terestru sînt de neconceput fără acțiunea radioactivității și că aceasta constituie o puternică sursă de energie și căldură pentru scoarța terestră și viața care s-a dezvoltat pe ea.

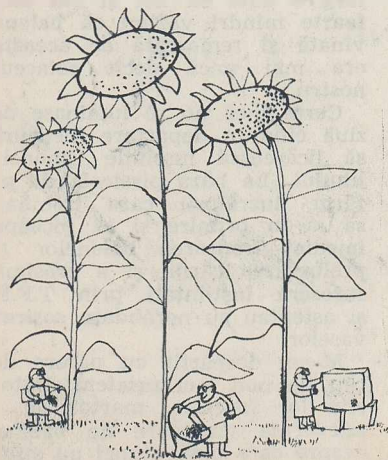
Chiar dacă radioactivitatea nu ar avea influența aproape exclusivă pe care i-o atribuie anumiți savanți în evoluția pămîntului și a vieții, însemnătatea ei rămîne totuși indiscutabilă.

De studiul înfrîuririi pe care o exercită radiațiile asupra vieții se ocupă o știință recent apărută — radiobiologia. Ea a căpătat o importanță cu totul specială datorită dezvoltării impetuoașe a fizicii nucleare moderne, cu numeroasele ei aplicații în lumea vie. La rîndul ei, radiobiologia este a ramură a biofizicii. Aceasta din urmă, o știință cu dată de naștere relativ recentă, se ocupă, sub toate aspectele, de aplicațiile multiple ale fizicii în biologie și are mai multe părți constitutive, de exemplu — pe lîngă radiobiologie — electrobiologie și bioacustică.

În cele ce urmează vom da cîteva rezultate obținute de radiobiologi, indicînd liniile actuale de cercetare și perspectivele interesante pe care le deschide noua știință.

SPORURI DE RECOLTĂ OBTINUTE CU... REACTORUL

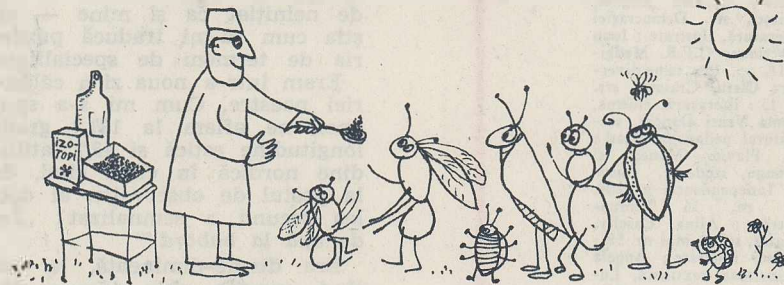
Făcîndu-se culturi de plante în soluții de elemente nutritive care nu conțineau de loc substanțe radioactive, s-a constatat că plantele se veștelesc și pier din cauza lipsei totale a radioactivității. De aici rezultă că radioactivitatea reprezintă un factor de vegetație, adică un element indispensabil vieții plantelor.

Că lucrurile stau așa o dovedesc și excedentele de recoltă obținute cu ajutorul energiei radioactive.

Desigur, radiațiile în cantitate mare provoacă leziuni grave la om, animale și plante. Hecatombe de la Hiroshima și Nagasaki vor rămîne, peste veacuri, mărturie sumbre ale puterii distructive ascunse în simburile atomului. Dar chiar și în jurul acestor localități, în zonele mai puțin atinse de radiații, s-au remarcat și unele plante mai viguroase. De unde rezultă, încă o dată, că, în cantități moderate, radiațiile exercită o acțiune favorabilă asupra vieții.

La om, de exemplu, radiațiile foarte slabe excită sistemul nervos și creierul, efectele periculoase înregistrîndu-se doar atunci cînd dozele devin prea mari, întrecînd li-

mita de toleranță a organismelor.

Substanțele radioactive se concentrează în anumite organe ale corpului viu. Astfel, s-a descoperit că în creierul omului se găsește mai mult radium decît în celelalte organe. Și o plantă acvatică înflinită în mai toate bălțile noastre — lîntița — fixează în corpul său de sute de ori mai mult radium decît se găsește în apă.

De unde provine energia radioactivă în natură?

Sărurile de radium, uraniu și alte elemente radioactive din roci ajung, prin dezagregare, în apa izvoarelor, rîurilor, fluviilor și mărilor. Din aceste medii praful radioactiv se risipește și în atmosferă. Se știe că anumite izvoare cu proprietăți curative sînt caracterizate tocmai prin radioactivitatea lor, de exemplu, în R. S. Cehoslovacă, izvoarele de la Ioachimov. Și la noi în țară apele de Sîngeorz au o radioactivitate mai accentuată, care, probabil, mărește efectul lor favorabil.

În apa mării, substanțele radioactive se concentrează în zona țărîmului. Aici trăiesc bacteriile sulfuroase care acumulează în corpul lor cantități apreciabile de substanțe radioactive.

Bacteriile moarte dau radioactivitate nămolului din lagune sau lacuri marine. În nămolul folosit la diferite cure la Techirghiol, se pare că și radioactivitatea contribuie la vindecarea bolilor.

Pămîntul arabil, solul, conține substanțe radioactive provenite din rocile pe care acesta s-a format. De aceea aerul din sol are o radioacti-

vită de 2.000 de ori mai mare decît cea atmosferică. Un rol însemnat în radioactivitatea solului îl joacă un izotop radioactiv al potasiului, care se înfiltează totdeauna în țesuturile plantelor.

Dirijate de om, radiațiile pot aduce multe foloase în agricultură, deoarece provoacă o stimulare generală a vegetației. De exemplu, din cercetări proprii a reieșit că umectarea semîntelor cu soluții radioactive a dus la sporuri de recoltă pînă la 30%. Totodată am constatat că și calitatea pîinii s-a ridicat prin tratarea cu radiații a boabelor de grîu.

Tratînd boabe de porumb, grîu și floarea-soarelui cu un flux de neutroni rapizi ori termici în canalele reactorului de la Institutul de fizică atomică al Academiei R. P. Romîne, am obținut nu numai sporuri de recoltă, dar și efecte radiogenetice. Astfel, am putut selecta spice cu înfățișări felurite, ori păsăril de floarea-soarelui de o mărime și formă neobișnuite, care pot fi folosite spre a-și transmite zestrea ereditară favorabilă din sămînță în sămînță, din floare în floare.

În fine, mai trebuie menționat că prin radioactivitatea artificială obținută se pot distruge dăunătorii în depozitele agricole.

INVESTIGAȚII ÎN LUMEA VEGETALĂ CU AJUTORUL RADIOIZOTOPILOR

Radioizotopii își găsesc una din aplicațiile cele mai strălucite în cercetarea fenomenelor vieții.

Au ajuns clasice cercetările efectuate de academicianul Kursanov în U.R.S.S., care a arătat că rădăcinile pot absorbi carbonul marcat radioactiv din sol și că acest element este transmis frunzelor, care îl folosesc în procesul de fotosinteză.

Tot cu ajutorul izotopilor radioactivi s-a constatat ritmul accelerat al proceselor vitale din plante. Doar la 15—20 de minute după ce rădăcina unei plante a înflinit o sursă de fosfor radioactiv, elementul radioactiv poate fi detectat în frunze.

Cu ajutorul fosforului radioactiv s-a pus în evidență și o altă particularitate utilă și interesantă a sistemului radicular: la contactul cu un focar local de fosfor, o rădăcină își mărește absorbția de 20—30 ori.

Fără izotopii radioactivi nu s-ar fi putut descoperi că diferitele culori ale spectrului solar influențează în mod diferențiat compoziția produsilor de fotosinteză. Astfel, s-a observat că în lumina albastră se sintetizează mai ales proteinele, iar în cea roșie, îndeosebi hidrații de carbon. Desigur, această descoperire dă omului posibilitatea de a dirija, deocamdată în sere, compoziția produsilor de asimilare în plante.

Cercetări proprii au dus la stabilirea unei metode expeditivă de diagnosticare a rezistenței plantelor la temperaturi scăzute, cu ajutorul izotopilor radioactivi. Această metodă rapidă permite ca în cîteva săptămîni să se determine o scară de rezistență la frig, care prin metodele de aîdată nu putea fi stabilită decît după ani îndelungați de experimentare.

Tot cu ajutorul izotopilor radioactivi am putut stabili că absorbția fosforului, de pildă, este influențată puternic de aprovizionarea pămîntului cu apă și cu alte elemente nutritive, cum ar fi azotul.

„OSPĂȚUL RADIOACTIV” AL INSECTELOR

Dar izotopii radioactivi luminează nu numai tainele vieții vegetale: se știe că se pot marca radioactiv și animalele și chiar omul. De exemplu, cu ajutorul iodului radioactiv se urmăresc la om unele procese din glanda tiroidă.

Multe cercetări au drept obiect insectele. Unele fenomene ale vieții albinelor au fost urmărite cu atomii marcați.

Cu ajutorul izotopilor radioactivi s-au marcat și insectele dăunătoare, studiindu-li-se obiceiurile. Ele au fost marcate oferîndu-li-se drept hrană sirop de zahăr ce conținea fosfor radioactiv. După o zi insectele astfel „tratate” au putut fi depistate la o distanță de 2—3 km de locul „ospătului radioactiv”.

Metoda marcării insectelor cu izotopi radioactivi este folosită cu succes la cunoașterea mai profundă a unor dușmani direcți ai omului — muștele, țînțarii etc. — precum și a diverși dăunători, de pildă gărgărița cerealelor.

Desigur, radiobiologia își găsește și o seamă de alte aplicații, care nu au putut fi trecute în revistă în acest scurt articol. Perspectivele sale excepționale sînt în afară de orice îndoială. De pe acum, sub influența radiațiilor s-au obținut plante mai viguroase și s-au scos la lumină unele din tainele vieții. Pe un plan mai larg trebuie însă arătat că revoluția fundamentală în biologie, datorită intervenției fizicii, este o problemă a viitorului, probabil nu prea depărtat. Această revoluție a cunoașterii științifice va fi legată de pătrunderea omului în intimitatea mecanismelor fizice, care participă la viața celulei și a corpului viu.

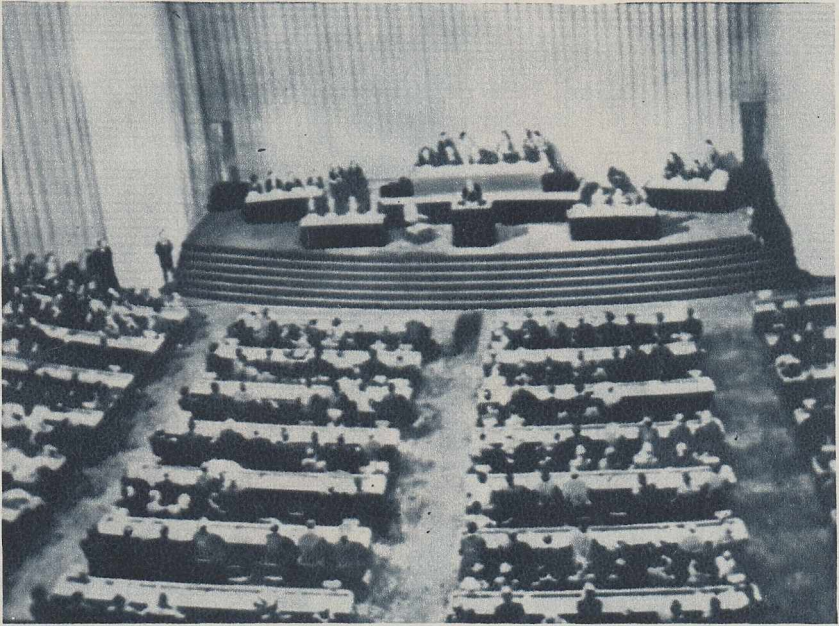
Lector univ. D. BUCIAN
candidat în științe biologice
Ilustrații de LILIANA ROȘIANU

INCHEIATI ASIGURARI DE BUNURI ȘI PERSOANE

ada

FLACĂRII

În marea sală a Palatului Națiunilor din Geneva și-a început lucrările la 23 martie Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare.

La Teatrul „Jiri Myron“ din Ostrava (R. S. Cehoslovacă) a avut loc recent premiera operei românești „Lysistrata“ de Gh. rase Dendrino.

În cadrul celei de-a 79-a ediții a Tîrgului internațional de primăvară de la Viena a fost organizată și o expoziție turistică O.N.T.-Carpați, cuprinzînd panouri cu imagini de pe litoralul românesc, peisaje din diferite orașe și stațiuni climatice ale țării noastre.

„Pentru o zonă denuclearizată în Europa centrală“. Sub această lozincă s-a desfășurat pe străzile orașului Bruxelles al doilea marș antiatomic al tineretului belgian, la care au luat parte peste 20.000 de manifestanți, între care și delegați ai tineretului din R. F. Germană (în fotografie) și alte țări vest-europene.

După încheierea acordului din februarie a.c. cu privire la încetarea focului în regiunile locuite de kurzi, din nordul Irakului, autoritățile iraklene au elaborat o serie de măsuri pentru refacerea acestor regiuni care au suferit de pe urma războiului. În fotografie: ruinele satului kurd Kanimil, distrus în timpul luptelor.

O dată cu deschiderea primelor magazine alimentare de stat în orașele Algeriei, menite să pună capăt speculei cu alimente, autoritățile algeriene au tipărit și o serie de afișe prin care mobilizează pe cetățeni la lupta împotriva speculanților.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.
 TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“.
 MACHETA : Vlad Mușatescu.

CAMPIONI MONDIALI

Încă nu s-a stins ecoul victoriei românești la campionatul mondial de handbal în 7. Iată alte câteva imagini fotografice făcute după încheierea competiției.

1. Trofeul acordat celor mai buni handballiști din lume se află în mînile lui Virgil Hnat, căpitanul echipei noastre naționale.

2. Ion Moxar, cel mai eficient jucător (33 goluri marcate) al acestei ediții a campionatu-

1

2

SPORT